

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
2012
2018

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΟ ΕΡΓΟ
ΤΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

2012
2018

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού /
Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΛΙΚΟΥ, ΕΡΕΥΝΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ:
ΑΓΑΘΟΝΙΚΗ ΤΣΙΛΙΠΑΚΟΥ
Διευθύντρια Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού

© ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΙ
ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΖΟΥΜΠΟΥΡΤΙΚΟΥΔΗΣ,
ΘΑΝΟΣ ΚΑΡΤΣΟΓΛΟΥ,
MICHAEL MICHLMAYER
†ΜΑΚΗΣ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ,
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΑΚΑΛΙΔΗΣ,
ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΟΚΑΣ
© ΥΠΠΟΑ – ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ
ΣΠΥΡΟΣ ΤΣΙΛΙΓΚΙΡΙΔΗΣ / GRAFIC BOX

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ+ΧΡΩΜΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2019

ISBN: 978-618-5251-06-2

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και από τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη, η κατ' οποιοδήποτε τρόπο ή οποιοδήποτε μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμείγνωση στο κοινό, σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: ΕΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΚΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	5
ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ	17
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	19
ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ 2012-2018	
Α. ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	21
Β. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	22
Γ. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ	29
Δ. ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)	33
Ε. ΑΥΞΗΣΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑΣ	36
ΣΤ. ΑΡΙΘΜΟΙ-ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ	36
ΕΡΓΟ ΕΤΟΥΣ 2018	39
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	40
ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	41
Α. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ	41
Β. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	42
Γ. ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΥΣΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	45
Δ. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ	45
ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ	45
ΝΕΑ ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΑ	46
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ	46
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	47
ΕΚΔΟΣΕΙΣ	47
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ-	
ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ & ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ	49
ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	53
ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ 2012-2018	
ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	59
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ/ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ	71
ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΥΣΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΒΠ	73
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ/ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	74
ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ	
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ-ΗΜΕΡΙΑΔΕΣ	75
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ	75
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018	77

ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΚΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού εγκαινιάστηκε το 1994 με την πρώτη συμβολικού περιεχομένου περιοδική του έκθεση «Βυζαντινοί θησαυροί της Θεσσαλονίκης. Το ταξίδι της επιστροφής»¹.

Αποτελεί Ειδική Περιφερειακή Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, υπαγόμενη στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

1.
Η έκθεση αυτή σηματοδοτούσε ακριβώς την επιστροφή στις 14 Ιουνίου 1994, μετά από σχετική Υπουργική Απόφαση (ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β2/Φ21/44861/467/6-9-1993) των ποδηπιστικών αγαθών που επαναπαίρισκαν μετά από περίπου ογδόνια χρόνια παραμονής τους στην Αθήνα, στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, όπου είχαν μεταφερθεί το 1916 για λόγους προστασίας (απόβαση των συμμαχικών σφαιριμάτων της Ανιάνι, στις 31 Δεκεμβρίου 2015 στη Θεσσαλονίκη) και οριοθετεί το έτος μιας μακρόχρονης προσπάθειας για την ίδρυση Βυζαντινού Μουσείου στη Θεσσαλονίκη, συνδεδεμένης με γηγονόια και πρόσωπα της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας του νεοελληνικού κράτους.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Το κτίριο του Μουσείου οικοδομήθηκε μεταξύ των ετών 1989-1993 με βάση τη βραβευμένη σε πανελλήνιο διαγωνισμό (1977) μελέτη του αρχιτέκτονα και ζωγράφου Κυριάκου Κρόκου. Συνδυάζει χαρακτηριστικά του μοντερνισμού και της ελληνικής αρχιτεκτονικής παράδοσης και θεωρείται ένα από τα καλύτερα έργα δημόσιας αρχιτεκτονικής που δημιουργήθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες στην Ελλάδα.

Το κτίριο απέσπασε, εκτός διαγωνισμού, μετά το θάνατο του Κρόκου, ειδική διάκριση από διεθνή επιτροπή στον διαγωνισμό «Βραβεία 2000» του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής. Έχει χαρακτηριστεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο και έργο τέχνης (Υ. Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3142/55420/19-10-2001, ΦΕΚ 1458/Β' /22-10-2001).

Το Μουσείο παρουσιάζει μέσα από αυθεντικά εκθέματα, εποπτικό υλικό και πολυμέσα, ποικίλες εκφάνσεις του βυζαντινού και μεταβυζαντινού πολιτισμού. Στις έντεκα αίθουσες της μόνιμης έκθεσης, η οποία ολοκληρώθηκε σταδιακά από το 1997 έως τις αρχές του 2004, εκτίθενται 3.190 αρχαιολογικά αντικείμενα, κειμήλια και έργα τέχνης από τα 46.000 και πλέον που περιλαμβάνονται στις Συλλογές του, τα οποία χρονολογούνται από τον 2ο έως και τον 20ο αι. και προέρχονται κυρίως από τη Θεσσαλονίκη και τη Μακεδονία.

Το Μουσείο διαθέτει αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, επτά εργαστήρια συντήρησης, πρότυπες αποθήκες για τη συστηματική οργάνωση και αποτελεσματική διαχείριση του υλικού, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, η οποία αξιοποιείται ως εκθεσιακός χώρος, πτέρυγα περιοδικών εκθέσεων, δύο αίθρια, δύο αμφιθέατρα και πωλητήριο του Ταμείου Αρχαιολογικών Χώρων και Απαλλοτριώσεων (Τ.Α.Π.Α.). Σε άμεση επικοινωνία με τον χώρο υποδοχής και το μεγάλο αίθριο του Μουσείου βρίσκεται και το καφέ-εστιατόριο, το οποίο εκμισθώνεται από το Τ.Α.Π.Α. σε ιδιώτη. Για την ενημέρωση των επισκεπτών διατίθενται οδηγός (προς πώληση) στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, καθώς και σύντομο ενημερωτικό φυλλάδιο στις ίδιες γλώσσες και στη ρωσική, που διανέμεται δωρεάν.

9

Το Μουσείο, λόγω της ιδιαίτερης και πρωτοποριακής για τη δεκαετία του 1990 μουσειολογικής του προσέγγισης, βραβεύτηκε το 2005, με το «Βραβείο Μουσείου» του Συμβουλίου της Ευρώπης, τιμή, η οποία αποδόθηκε σε ελληνικό μουσείο για πρώτη φορά μέχρι σήμερα.

Μεγάλο μέρος των συλλογών του Μουσείου, όπως και η ίδια η υλοποίηση υποδομών, εκθεσιακών χώρων και δράσεων προέκυψαν και συνεχίζουν ενίοτε να προέρχονται από δωρεές και χορηγίες-οικονομικές ενισχύσεις. Τμήματα των κορυφαίων δωρεών, των Συλλογών Δημητρίου Οικονομοπούλου (1986) και Ντόρης Παπαστράτου (1994), εκτίθενται σε δύο αίθουσες της μόνιμης έκθεσης που φέρουν τα ονόματα των δύο αυτών μεγάλων δωρητών του Μουσείου.

Σε συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα από το 2000 κ.ε. οφείλονται η ολοκλήρωση της μόνιμης έκθεσης του Μουσείου και του Λευκού Πύργου (2004-2008), η οργάνωση των αποθηκών και των εργαστηρίων συντήρησης, η αναβάθμιση της σήμανσης του Μουσείου και των υποδομών των εκθεσιακών του χώρων και των Η/Μ εγκαταστάσεων (2011-2013), η συντήρηση και αναβάθμιση των οικοδομικών στοιχείων των κτιρίων του (2012-2014).

ΑΠΩΗ ΤΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ 2:
«ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΟΛΗ
ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΑ»

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΩΗ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΣΑΣ 3:
«ΑΠΟ ΤΑ ΗΛΥΣΙΑ ΠΕΔΙΑ
ΣΤΟΝ ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ»

ΑΠΩΗ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΣΑΣ 3:
«ΑΠΟ ΤΑ ΗΛΥΣΙΑ ΠΕΔΙΑ
ΣΤΟΝ ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ»

ΑΠΩΗ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΣΑΣ 9:
«ΣΥΛΛΟΓΗ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ»

ΑΠΩΗ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΣΑΣ 4:
«ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑ
ΣΤΗ ΛΑΜΨΗ ΤΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΜΗΝΩΝ»

ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΣΤΑ ΑΜΕΑ:

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού είναι ένα Μουσείο ιδιαίτερα φιλικό για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) και κυρίως για άτομα με κινητικά ή νοητικά προβλήματα, με μειωμένη όραση ή τυφλούς. Ειδικές ράμπες και πλατφόρμες ανύψωσης, τόσο στη μόνιμη έκθεση όσο και στις περιοδικές εκθέσεις, ειδικοί χώροι υγιεινής, ειδική σήμανση αλλά και το πάντα πρόθυμο προσωπικό του Μουσείου διευκολύνουν την επίσκεψή τους. Γενικότερα, οι ομάδες ΑμεΑ που επισκέπτονται το Μουσείο έχουν τις ακόλουθες επιλογές δραστηριοτήτων:

1. Να περιηγηθούν στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου χρησιμοποιώντας το φυλλάδιο ελεύθερης επίσκεψης σε γραφή braille (ελληνικά-αγγλικά). Η δράση απευθύνεται σε τυφλούς ή άτομα με μειωμένη όραση.
2. Να επισκεφτούν την υπαίθρια έκθεση με μαρμάρινα αντικείμενα στον αύλειο χώρο του Μουσείου και να τα αγγίξουν. Η δράση απευθύνεται κυρίως σε τυφλά άτομα ή με μειωμένη όραση, αλλά και σε άτομα με ήπια νοητική υστέρηση και συναισθηματικές διαταραχές.
3. Να ξεναγηθούν στα εργαστήρια συντήρησης του Μουσείου και να γνωρίσουν τα στάδια της διαδρομής ενός αντικειμένου από τον εντοπισμό ή την ανεύρεσή του μέχρι την έκθεσή του στο Μουσείο. Η δράση απευθύνεται σε άτομα με ήπια νοητική υστέρηση και συναισθηματικές διαταραχές.
4. Να λάβουν μέρος σε δύο εκπαιδευτικά προγράμματα του Μουσείου («Παίζουμε ανασκαφή;» και «Όψεις της καθημερινής ζωής στην Παλαιοχριστιανική εποχή») προσαρμοσμένα στις δυνατότητές τους.
5. Να χρησιμοποιήσουν την εφαρμογή-δράση «Αγγίξτε και γνωρίστε το Βυζάντιο» για άτομα με περιορισμένη όραση και τυφλούς. Πρόκειται για ηχητική-απτική ξενάγηση στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου μέσω mp4, με εικονογραφημένο ενημερωτικό έντυπο για τον συνοδό σε τέσσερις γλώσσες (ελληνική, αγγλική, γερμανική, ρωσική), η οποία διατίθεται δωρεάν με το εισιτήριο εισόδου.

ΑΠΩΗ ΤΗΣ ΔΙΘΟΥΣΑΣ 6:
«ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΣΤΡΟ»

15

ΑΠΩΗ ΤΗΣ ΔΙΘΟΥΣΑΣ 10:
«ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ
ΜΕΤΑ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ»

ΑΠΩΗ ΤΗΣ ΔΙΘΟΥΣΑΣ 11:
«ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ»

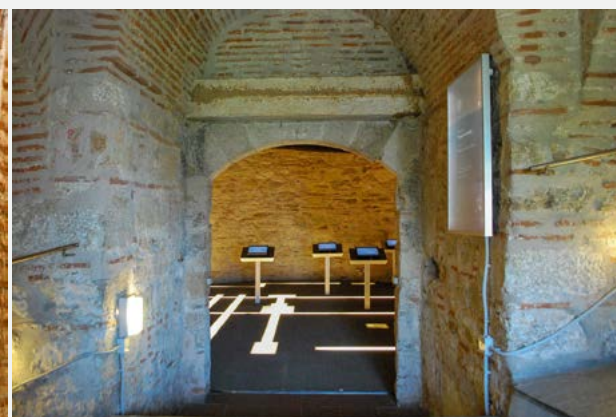
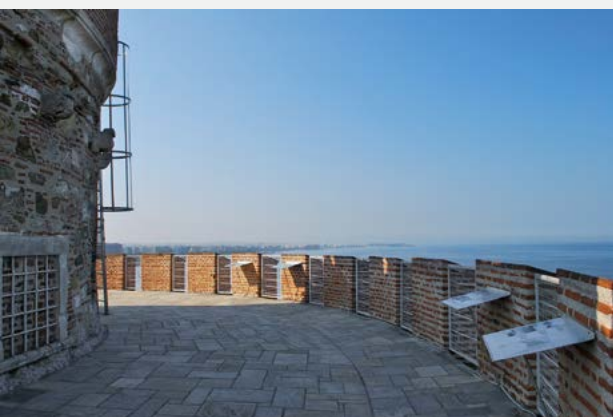

ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ

Η μόνιμη έκθεση της ιστορίας της Θεσσαλονίκης, από την ίδρυσή της μέχρι τους νεότερους χρόνους, στον Λευκό Πύργο (μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπόσημο-σύμβολο της πόλης), που εγκαινιάστηκε το 2008, αποτελεί τμήμα του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού. Ο επισκέπτης βιώνει στη μόνιμη έκθεση του Λευκού Πύργου μια μοναδική εμπειρία προσλαμβάνοντας την πληροφορία κυρίως από πολυμεσικές και διαδραστικές εφαρμογές, εικόνες και ήχο. Το Μουσείο του Λευκού Πύργου διαθέτει μικρό πωλητήριο λόγω της ιδιαιτερότητάς του ως μνημείο. Για την ενημέρωση των επισκεπτών διατίθενται φορητοί αυτόματοι ξεναγοί σε τέσσερις γλώσσες (αγγλική, γερμανική, ρωσική, τουρκική), οδηγός στην ελληνική, αγγλική και ρωσική γλώσσα καθώς και φυλλάδιο στις ίδιες γλώσσες, που διανέμεται δωρεάν.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΣΤΑ ΑΜΕΑ:

Για την εξυπηρέτηση και ενημέρωση των ατόμων με κινητικά προβλήματα προβλέφθηκε η εγκατάσταση σταθμών ενημέρωσης με το σύνολο του υλικού της πολυμεσικής έκθεσης στον ισόγειο προσβάσιμο χώρο του Μνημείου-Μουσείου.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού αποτελεί ένα σύγχρονο *ολιστικό* μουσείο, *ανθρωποκεντρικό* και *προσβάσιμο*. Στόχος μας η εκπλήρωση της διπλής αποστολής του Μουσείου, που είναι η προστασία και με κάθε τρόπο ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του Βυζαντίου, αλλά και η ικανοποίηση ταυτόχρονα των επισκεπτών, του κοινού ευρύτερα. Μέσω δράσεων και συνεργειών μας εντός και εκτός ελληνικής επικράτειας, μέσω επιστημονικών και πολιτιστικών γεγονότων που οργανώνουμε εντός των τειχών αλλά που απευθύνονται και σε διεθνές κοινό, προβάλλουμε και επικοινωνούμε τον πολιτισμό του Βυζαντίου και παράλληλα την πόλη μας αλλά και τη χώρα μας διεθνώς.

Πολιτική του Μουσείου είναι η παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης, μάθησης και ψυχαγωγίας σε κάθε είδους κοινό, με απώτερο στόχο την ενσωμάτωσή. Αν και η παρέμβαση σε ένα υφιστάμενο κέλυφος με συγκεκριμένες υποδομές οδηγεί σε μάλλον πεπερασμένες δυνατότητες, στόχος μας είναι να επινοούμε τρόπους ώστε αυτό να μην καθίσταται απαγορευτικό για νέες δράσεις προς την επίτευξη της ολιστικής προσέγγισης: Ανάνεωση υποδομών, εξοπλισμού, σχεδιασμός ειδικών ξεναγήσεων, προσαρμοσμένων εκπαιδευτικών και πολιτιστικών εν γένει δράσεων, συνεργασίες με ειδικές ομάδες κοινού, συμμετοχικότητα στον σχεδιασμό.

Ποιες είναι οι εξωστρεφείς δράσεις του Μουσείου μας;

Στοχευμένες εκθέσεις, περιοδικές και περιοδεύουσες, δανεισμός εκθεμάτων προς έκθεση, ειδικές θεματικές ξεναγήσεις, άνοιγμα των εργαστηρίων συντήρησης και των αποθηκών στο κοινό, εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια, επιμόρφωση εκπαιδευτικών και φοιτητών/σπουδαστών, επιστημονικές ημερίδες και συνέδρια στο πλαίσιο και των περιοδικών μας εκθέσεων, ψυχαγωγικές εν γένει εκδηλώσεις λόγου και τέχνης (διαλέξεις, βιβλιοπαρουσιάσεις, συναυλίες, μουσικές και θεατρικές παραστάσεις, θεατρικά αναλόγια, προβολές ταινιών, κ.ά.), εκδοτική δραστηριότητα, παραγωγή ταινιών πολιτιστικού-εκπαιδευτικού περιεχομένου, ειδικά σχεδιασμένες πρόσθετες υπηρεσίες και εκπαιδευτικές ψυχαγωγικές δράσεις για και από άτομα με αναπηρία, δράσεις ευαισθητοποίησης των πολιτών κάθε ηλικίας, ιδιαίτερα των νέων, σε θέματα προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, υποστηρικτικές δράσεις για νέους, φιλανθρωπικές δράσεις για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (πρόσφυγες, Ρομά, κλπ.).

Απώτερος στόχος μας είναι το Μουσείο με το σύνολο των δραστηριοτήτων του να λειτουργεί ως ένα συνεχές ανοικτό εργαστήριο απόλαυσης και μάθησης, προσφέροντας αξέχαστες και ελκυστικές εμπειρίες, όλο το χρόνο για όλους, προσελκύοντας ευρύ, διευρυμένο και επαναλαμβανόμενο κοινό.

Από το 2012 μέχρι σήμερα η έντονη εξωστρέφεια του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και οι πολυάριθμες και πολυεπίπεδες συνέργειές του με πάνω από 150 φορείς, κατέστησαν το Μουσείο ένα δραστήριο κέντρο πολιτισμού και παιδείας στην υπηρεσία του πολίτη. Έναν χώρο επικοινωνίας και ανταλλαγής ιδεών που διαπραγματεύεται με τη διαφορετικότητα, αποδεχόμενο τον «άλλο». Με πάνω από 700 δράσεις, ανοιχτές στο ειδικό και ευρύ κοινό, 68 περιοδικές εκθέσεις (οργάνωση, συνδιοργάνωση, φιλοξενία, συμμετοχή με δανεισμό) στο εσωτερικό και το εξωτερικό αύξησε την επισκεψιμότητά του από το 2011 μέχρι το 2018 σε ποσοστό 96,4% πλησιάζοντας τους 100.000 επισκέπτες ετησίως.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (2012-2018)

Το έργο του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και οι ποικίλες δράσεις του ανακοινώνονται και δημοσιοποιούνται με ποικίλους τρόπους: μέσω συμμετοχών του έμπυχου δυναμικού του σε εγχώρια και διεθνή συνέδρια και ημερίδες, μέσω αυτοτελών εκδόσεων, είτε του ίδιου του Μουσείου (π. χ. επιστημονικοί κατάλογοι περιοδικών εκθέσεων, πρακτικά συνεδρίων, ενημερωτικά φυλλάδια, κ.ά.) είτε του Υπουργείου Πολιτισμού (π. χ. *Αρχαιολογικόν Δελτίον*, έκδοση του Ταμείου Αρχαιολογικών Χώρων και Απαλλοτριώσεων), μέσω των ηλεκτρονικών και συμβατικών ΜΜΕ, μέσω του διαδικτύου (ιστοσελίδες: www.mbp.gr, www.lpth.gr, www.yppoa.gr, μέσα κοινωνικής δικτύωσης: www.facebook.com/mbp.thess).

Α. ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

- ▶ Ο εκσυγχρονισμός όλων των υποδομών του Μουσείου/Κτιρίου Διοίκησης/Λευκού Πύργου, σε συνδυασμό με την εξοικονόμηση πόρων.
- ▶ Η προσαρμοστικότητα στις περιορισμένες διαθέσιμες πιστώσεις χωρίς μείωση του έργου που προγραμματίζεται/επιτελείται.
- ▶ Η προστασία και ανάδειξη με κάθε τρόπο των πολιτιστικών αγαθών που φυλάσσει το Μουσείο.
- ▶ Ο εμπλουτισμός των Συλλογών του.
- ▶ Η βελτίωση της οργανωσιακής δομής, λειτουργίας του και του εργασιακού περιβάλλοντος.
- ▶ Η βελτίωση της εμπειρίας του επισκέπτη.
- ▶ Η ενίσχυση της εξωστρέφειας. Άνοιγμα του Μουσείου στην κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς.
- ▶ Οι συνέργειες εντός και εκτός συνόρων και η συμμετοχή σε ευρωπαϊκά και διακρατικά προγράμματα.
- ▶ Η ενδυνάμωση της ταυτότητας του Μουσείου και η προβολή του προσφερόμενου έργου του.
- ▶ Η αύξηση της επισκεψιμότητας του Μουσείου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΥΠΟΔΟΧΗΣ
ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΩΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (20-12-2016)

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ: «ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ, ΔΩΡΗΤΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΟΙ
ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΒΠ» (2014-2015), ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΤΩΝ 20 ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Β. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ:

1. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΕΠΙΣΚΕΥΗ-ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ / ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ:

- ▶ Έγκαιρη ολοκλήρωση, και με επέκταση φυσικού αντικείμενου, του έργου «Αναβάθμιση εκθεσιακών υποδομών και Η/Μ εγκαταστάσεων – Σήμανση Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού», ενταγμένο στο Ε.Π. «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ 2007-2013, Άξονας Προτεραιότητας «07-Αειφόρος Ανάπτυξη & Ποιότητα Ζωής».
- ▶ Συντήρηση, επισκευή, αναβάθμιση, εκσυγχρονισμός πάσης φύσεως εγκαταστάσεων/υποδομών, εξοπλισμού του Μουσείου και της πολυμεσικής έκθεσης, του Λευκού Πύργου, ύστερα από οικονομοτεχνικές μελέτες και πάντοτε σε εναρμόνιση με τη σύγχρονη νομοθεσία.
- ▶ Εκσυγχρονισμός, επέκταση των συστημάτων ενεργητικής και παθητικής ασφάλειας σε συνδυασμό με την εκπαίδευση/συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού και τη σύσταση ομάδων εργασίας και μέριμνας.
- ▶ Οργάνωση και τακτοποίηση-εκκαθάριση σε όλους τους κοινόχρηστους και αποθηκευτικούς χώρους.
- ▶ Συνεχής μέριμνα για τον ευπρεπισμό των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων του Μουσείου (αίθρια, κήποι, ημιυπαίθριοι στεγασμένοι χώροι) και του εξοπλισμού που αυτοί φιλοξενούν.
- ▶ Εγκατάσταση ανεξάρτητου δικτύου μετρητών κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος και νερού στο καφέ-εστιατόριο του Μουσείου που εκμισθώνεται από το Τ.Α.Π.Α. σε ιδιώτη, με χρηματοδότηση του ΤΑΠΑ κατόπιν ενεργειών της Υπηρεσίας μας σε όλες τις φάσεις υλοποίησης. Κατ' αυτόν τον τρόπο δεν υπάρχουν πλέον διαφυγόντα κέρδη για το Ελληνικό Δημόσιο.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (2012-2018)

2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ:

- ▶ Συμμετοχή στο έργο της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου Πολιτισμού με τίτλο «Εμπλουτισμός των ψηφιακών συλλογών των κινητών μνημείων του ΥΠΠΟΑ και ανάπτυξη νέου πληροφοριακού συστήματος του ΕΑΜ» (ψηφιοποίηση 30.000 και πλέον πολιτιστικών αγαθών του Μουσείου και του υλικού τεκμηρίωσης αυτών).
- ▶ Επίτευξη σταθερών συνθηκών μικροκλίματος με συντήρηση, επισκευή και αναβάθμιση όλων των σχετικών Η/Μ συστημάτων.
- ▶ Επισκευή και εκσυγχρονισμός των συστημάτων αποθήκευσης (bertello) και του τρόπου έκθεσης αρχαιολογικών αντικειμένων για τη μέγιστη δυνατή ασφάλειά τους.
- ▶ Εκπόνηση εξειδικευμένης μελέτης πρώτων μέτρων βελτίωσης συνθηκών στήριξης γλυπτών και επιγραφών της μόνιμης έκθεσης του Μουσείου σε συνεργασία με τον Οργανισμό Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ) και την πρώην 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και υλοποίηση σχετικών εργασιών.

3. ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ:

- ▶ Οργάνωση αρχαιολογικών εκθέσεων με πρωτότυπες θεματικές, ως αποτέλεσμα στοχευμένης ερευνητικής εργασίας, φωτίζοντας λιγότερο γνωστές ή παραγνωρισμένες πτυχές του βυζαντινού πολιτισμού με έμφαση στην ανάδειξη των διαχρονικών πολιτιστικών επαφών στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, των Βαλκανίων, της Ευρώπης και στόχο την προώθηση της αλληλοκατανόησης, της αλληλεγγύης και της ειρηνικής συνύπαρξης στο σύγχρονο διαπολιτισμικό περιβάλλον μας.
- ▶ Ανάδειξη των κινητών πολιτιστικών αγαθών του Μουσείου, με κάθε αφορμή, βγάζοντάς τα από τις αποθήκες του.
- ▶ Οργάνωση κύκλου μικρών θεματικών εκθέσεων στον χώρο υποδοχής του Μουσείου με τίτλο: «Ιστορίες από τα άδυτα του Μουσείου».
- ▶ Άνοιγμα των αποθηκών και των εργαστηρίων συντήρησης στο ευρύ κοινό με στόχο τη γνωστοποίηση του έργου των συντηρητών και της πορείας ενός αντικειμένου από τον εντοπισμό του μέχρι την τελική έκθεσή του στο Μουσείο.

4. ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ – ΠΡΟΒΟΛΗ ΕΡΓΟΥ ΔΩΡΗΤΩΝ

- ▶ Διαρκής εμπλουτισμός των Συλλογών του Μουσείου μέσω αγορών, δωρεών (172 κινητά πολιτιστικά αγαθά).
- ▶ Μακροχρόνιος δανεισμός προς χρήση 109 εικόνων και κειμηλίων της Δημοτικής Πινακοθήκης Θεσσαλονίκης στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού μετά από αίτημα του Μουσείου, απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου (1669/30-11-2015) και σχετική Υπουργική Απόφαση (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΜ ΤΑΜΣ/202082/121246/6690/4436/17-6-2016)².
- ▶ Δωρεά του αρχείου του επιγραφολόγου-βυζαντινολόγου Γεωργίου Κιουρτζιάν.
- ▶ Οργάνωση μεγάλης αναδρομικής περιοδικής έκθεσης προς τιμήν όλων ανεξαιρέτως των δωρητών του Μουσείου και με πρωτοπαρουσιαζόμενα αποκτήματα.
- ▶ Απόδοση τιμής σε ανθρώπους που προσέφεραν στο Μουσείο και ιδιαίτερα στους δωρητές-χορηγούς του (τιμητική εκδήλωση με απονομή αναμνηστικών, τοποθέτηση ενημερωτικών πανώ στον χώρο υποδοχής του Μουσείου) .

²
Η παραλαβή πραγματοποιήθηκε στις 11 Νοεμβρίου 2016 (αρ. πρωτ. παράδοσης-παραλαβής 853/11-11-2016). Την Τρίτη, 20 Δεκεμβρίου 2016, το Μουσείο Βυζαντινού Ποδητισμού σε μία συμβολική τελετή υποδοχής των εικόνων στον χώρο υποδοχής του Μουσείου τίμησε για το γεγονός αυτό τον Δήμο Θεσσαλονίκης, στο πρόσωπο του Δημάρχου κ. Ιωάννη Μπουτιάρη. Του προσφέρθηκε, μίμης ένεκεν, αντήγραφο πύθινου ειδικού με το σύμπλεγμα Έρως και Ψυχής, 1ου αι. π.Χ., από την Αρχαία Πέδρα (Τ.Α.Π.Α.). Παράλληλα επιδόθηκαν αναμνηστικά δώρα (αντήγραφο χαρακτικού από τη Συλλογή της Ντόρης Παπασοφάνου, μεγάλης δωρήτριας του Μουσείου Βυζαντινού Ποδητισμού) στον Δήμαρχο, στην Αντιδήμαρχο Ποδητισμού κα Έδνη Χρυσίδου και στην Εφορο της Δημοτικής Πινακοθήκης, κα Αλέξια Ξαφοπούδου. Την εκδήλωση παιαίσωσε μουσικά η Φιάρμονική Ορχήστρα του Δήμου με χριστιογενιάνικες μελωδίες.

ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ
(ΣΩΜΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ) ΜΕ ΤΙΤΛΟ
«ΟΥΡΑΝΙΟΝ ΛΟΓΟΝ –
ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΣΤΗΝ ΕΞΙΛΕΩΣΗ»
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΕΝΗ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ
PRESENT BEING ENSEMBLE
(ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2017)

5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗΣ ΔΟΜΗΣ /ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ:

- ▶ Σχεδιασμός οργανογράμματος, συγκρότηση τομέων και ορισμών υπευθύνων τομέων, ελλείπει τμηματάρχων (2013).
- ▶ Ένταξη το 2015 στην εφαρμογή ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου του ΥΠΠΟΑ (από τις πρώτες Υπηρεσίες που εντάχθηκαν).
- ▶ Ένταξη άμεσα το 2018 στο σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης εγγράφων με ψηφιακή υπογραφή (από τις πρώτες Υπηρεσίες που εντάχθηκαν).
- ▶ Ένταξη στη λειτουργία του νέου ιστοτόπου του ΥΠΠΟΑ το 2017 (από τις πρώτες Υπηρεσίες που εντάχθηκαν).
- ▶ Εγκατάσταση από το 2014 μηχανήματος και προγράμματος ηλεκτρονικής καρτοσήμανσης παρουσιών υπαλλήλων.
- ▶ Αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων, ανθρώπινου δυναμικού και υπάρχουσας υλικοτεχνικής υποδομής.
- ▶ Ενίσχυση σε αριθμό και αναγκαίες για ένα σύγχρονο Μουσείο ειδικότητες του ανθρώπινου δυναμικού του Μουσείου.
- ▶ Συμμετοχικότητα εργαζομένων, συγκρότηση ομάδων εργασίας.
- ▶ Συνεχής βελτίωση και μέριμνα για την υγιεινή και ασφάλεια εργαζομένων (τεχνικός ασφαλείας, γιατρός εργασίας, μέσα ατομικής προστασίας, κ.ά.).
- ▶ Αναβάθμιση εργασιακού περιβάλλοντος.
- ▶ Συνεχής παροχή μέσων και υλικοτεχνικής υποδομής στους εργαζομένους.
- ▶ Συνεχής παροχή δυνατότητας για διαρκή επιμόρφωση εργαζομένων.
- ▶ Ενίσχυση επιστημονικού-ερευνητικού έργου εργαζομένων.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (2012-2018)

6. ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ – ΔΡΑΣΕΙΣ:

- ▶ Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον πολίτη μέσω του διαδικτύου (ενημέρωση και εξυπηρέτηση και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ιστοσελίδας, κλπ.).
- ▶ Σχεδιασμός και υλοποίηση νέων υπηρεσιών βελτίωσης της εμπειρίας του επισκέπτη δωρεάν με το εισιτήριο εισόδου: κύκλος θεματικών ξεναγήσεων στη μόνιμη έκθεση με τίτλο «Ένα έκθεμα διηγείται» και εισαγωγική παρουσίαση οπτικοακουστικού υλικού, υπηρεσία διαδραστικής πρόσληψης της αρχαιολογικής πληροφορίας για κινητά και tablets μέσω παιχνιδιού «Amusing museum» που εκπονήθηκε από ομάδα αποφοίτων του Τμήματος Εφαρμοσμένης Πληροφορικής του ΠΑ.ΜΑΚ..
- ▶ Υλοποίηση ηχητικής ξεναγής στο μόνιμη έκθεση του Λευκού Πύργου σε τρεις επιπλέον γλώσσες πέραν της αγγλικής (γερμανική, ρωσική, τουρκική). Ανανέωση των παλαιομένων φορητών αυτόματων ξεναγών.
- ▶ Υλοποίηση νέων δράσεων για τα ΑμεΑ και ευαίσθητες ή περιθωριοποιημένες κοινωνικές ομάδες («Αγγίξτε και Γνωρίστε το Βυζάντιο», με τους Ρομά στο Μουσείο, κλπ.).
- ▶ Οργάνωση και ενθάρρυνση παρουσίας καλλιτεχνικών γεγονότων μέσα στη μόνιμη έκθεση ανανοηματοδοτώντας κάθε θεματική ενότητα της.
- ▶ Υποδοχή φοιτητών και σπουδαστών για πρακτική άσκηση.
- ▶ Υποβοήθηση του έργου προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και ερευνητών.
- ▶ Διενέργεια στοχευμένων ερευνών κοινού με συμπλήρωση ερωτηματολογίου (ελληνική-αγγλική) από τους επισκέπτες του Μουσείου, αλλά και μέσω της ιστοσελίδας μας, καθώς και τήρηση βιβλίου επισκεπτών και για τις περιοδικές μας εκθέσεις, τα αποτελέσματα των οποίων υποβοηθούν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- ▶ Λήψη πρόσθετων μέτρων για την ασφάλεια των επισκεπτών.
- ▶ Παροχή υπηρεσιών και πέραν του θεσμοθετημένου ωραρίου.
- ▶ Γραφιστικός σχεδιασμός οδηγού του Μουσείου στην ελληνική και αγγλική γλώσσα και κατάθεση στο Τ.Α.Π.Α. προς έκδοση.
- ▶ Έκδοση οδηγού του Λευκού Πύργου στην ελληνική, αγγλική και ρωσική γλώσσα (μέσω του Τ.Α.Π.Α.). Κατάθεση πρότασης για την αντίστοιχη έκδοσή του στη γερμανική και τη γαλλική.
- ▶ Συγγραφή και κατάθεση σχετικού υλικού και έκδοση ενημερωτικών εντύπων που διατίθενται δωρεάν στον επισκέπτη για το Μουσείο και τον Λευκό Πύργο στην ελληνική, αγγλική και ρωσική γλώσσα (μέσω του Τ.Α.Π.Α.). Κατάθεση πρότασης για την αντίστοιχη έκδοσή τους στη γερμανική και τη γαλλική.
- ▶ Διάθεση εκδόσεων του Μουσείου μας στο Τ.Α.Π.Α. ώστε να μπορούν να διατίθενται μέσω του πωλητηρίου του στο ευρύ κοινό.
- ▶ Κατάθεση προτάσεων για ανανέωση των πωλητέων ειδών στο Τ.Α.Π.Α. ώστε να καθίστανται προσιτά και ελκυστικά σε ποιότητα και τιμή.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (2012-2018)

7. ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ

- ▶ Οργάνωση εκθέσεων (εικαστικών, φωτογραφίας, κ.ά.) με ενδιαφέρουσες για τον σύγχρονο άνθρωπο θεματικές, με καινοτόμο και ελκυστικό τρόπο παρουσίασης, με κοινωνικό νόημα και δημόσια αξία.
- ▶ Οργάνωση εκθέσεων που αφορούν στη μεταβυζαντινή, νεότερη και σύγχρονη περίοδο της Θεσσαλονίκης, της ελληνικής επικράτειας και του Ελληνισμού γενικότερα.
- ▶ Οργάνωση εκθέσεων που προβάλλουν την καινοτομία και τη δημιουργικότητα νέων επαγγελματιών αλλά που σχετίζονται με τον πολιτισμό, την οικολογία και το περιβάλλον, αστικό και φυσικό.
- ▶ Οργάνωση περιοδικής έκθεσης έργων φοιτητών και αποφοίτων της Σχολής Καλών Τεχνών (Α.Π.Θ.), μετά από πρόσκληση να εμπνευστούν από τα εκθέματα του Μουσείου και να δημιουργήσουν.
- ▶ Οργάνωση περιοδεουσών εκθέσεων.
- ▶ Περαιτέρω ανάπτυξη της εκπαιδευτικής πολιτικής του Μουσείου. Υλοποίηση και σχεδιασμός νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εκπαιδευτικών δράσεων στο πλαίσιο περιοδικών εκθέσεων, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, εκπόνηση εκπαιδευτικών φακέλων.
- ▶ Συμμετοχή του Μουσείου σε θεσμοθετημένες διοργανώσεις διεθνούς, ευρωπαϊκής, εθνικής εμβέλειας, ή επετειακού χαρακτήρα.
- ▶ Ανάπτυξη επιστημονικής δραστηριότητας. Διοργάνωση, συνδιοργάνωση, φιλοξενία συνεδρίων, ημερίδων, στρογγυλών τραπεζών, διαλέξεων, βιβλιοπαρουσιάσεων.
- ▶ Ανάπτυξη εκδοτικής δραστηριότητας σε γλώσσες και πέραν της ελληνικής.
- ▶ Ανάπτυξη συνεργειών εντός και εκτός συνόρων, με έμφαση στην ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας με τις χώρες με τις οποίες μας συνδέει η κοινή πολιτιστική κληρονομιά, εντός και εκτός ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ▶ Ανάπτυξη συνεργειών με τοπικούς φορείς, ομάδες, φυσικά πρόσωπα (τοπική και αποκεντρωμένη διοίκηση, ακαδημαϊκά ιδρύματα, συλλόγους, συλλογικότητες, συλλέκτες, καλλιτέχνες). Ένταξη του Μουσείου ως χώρου πολιτισμού και παιδείας στον κοινωνικό ιστό της πόλης.
- ▶ Παραγωγή κοινωφελούς έργου, δράσεων προστασίας φυσικού περιβάλλοντος και ευαισθητοποίησης κοινού για θέματα προστασίας του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (2012-2018)

8. ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ – ΠΡΟΒΟΛΗ

- ▶ Έκδοση ετήσιου ημερολογίου-λευκώματος του Μουσείου με την υποστήριξη του Σωματείου των Φίλων του Μουσείου.
- ▶ Κατασκευή νέου διαδικτυακού κόμβου του Μουσείου και του Λευκού Πύργου. Αποστολή στους εγγεγραμμένους χρήστες του ενημερωτικού μηνιαίου προγράμματος των δράσεων του Μουσείου.
- ▶ Διαρκής ενημέρωση της διαδικτυακών κόμβων του Μουσείου και του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.
- ▶ Προώθηση ενημερωτικών εντύπων ή τοποθέτηση πανών σε κομβικά σημεία προσέλκυσης τουριστών, σε αεροδρόμια, ταξιδιωτικούς πράκτορες, ξενοδοχεία.
- ▶ Μετονομασία των στάσεων του ΟΑΣΘ επί της Λεωφόρου Στρατού από «Στρατηγείο» σε «Στρατηγείο-Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού» με ενέργειές μας και ηλεκτρονική διαφήμιση των δράσεών μας από τον ΟΑΣΘ.
- ▶ Σύναψη συμφωνιών για μόνιμη χορηγία επικοινωνίας με την Κρατική Τηλεόραση και το Ραδιόφωνο της ΕΡΤ3, καθώς και τη Δημοτική Τηλεόραση και το Δημοτικό Ραδιόφωνο και κατά περίπτωση με έγκριτες εφημερίδες τοπικής και πανελλαδικής εμβέλειας.

Γ. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ:

- ▶ Συνεργασίες με φορείς του εξωτερικού για διοργάνωση εκθέσεων και γενικότερα πολιτιστικών δράσεων.
- ▶ Συνδιοργάνωση και φιλοξενία σειράς δράσεων (εκθέσεων, διαλέξεων, λόγου και τέχνης) στη μνήμη προσωπικοτήτων των γραμμάτων και των τεχνών (επετειακά έτη Κ. Καβάφη, Μ. Αναγνωστάκη, Μελίνας Μερκούρη κ.ά.).
- ▶ Οργάνωση επετειακών εκδηλώσεων με αφορμή τη συμπλήρωση 20 χρόνων από το άνοιγμα του Μουσείου. Παραγωγή ειδικά σχεδιασμένου λογοτύπου, σχεδιασμός και οργάνωση τριών περιοδικών εκθέσεων, έκδοση αντίστοιχων επιστημονικών καταλόγων, διοργάνωση ημερίδων, κλπ..
- ▶ Οργάνωση αρχαιολογικής έκθεσης με διαδραστικό χαρακτήρα για την προβολή του έργου και της επιστήμης της Συντήρησης («Μάχη με τον χρόνο: Η συντήρηση των αρχαιοτήτων στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού»), συνοδευόμενη από επιστημονικό κατάλογο, εκπαιδευτικό πρόγραμμα και σχετικές διαλέξεις-παραουσιάσεις.
- ▶ Μόνιμη συνεργασία από το έτος 2015 με το ΚΘΒΕ στο πλαίσιο του προγράμματος «Ολοήμερο θερινό Καλλιτεχνικό Εργαστήρι για παιδιά».
- ▶ Διάθεση εκδόσεων του Μουσείου δωρεάν σε βιβλιοθήκες και σχολικές μονάδες, πολιτιστικά-εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανισμούς.
- ▶ Ονοματοδοσία της αίθουσας πολλαπλών χρήσεων του Μουσείου «Ευτυχία Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου» στη μνήμη της πρόωρα εκλιπούσας πρώτης Διευθύντριας του Μουσείου.
- ▶ Διάσωση του κεκλιμένου πεύκου του Μουσείου με συνέργειες και αφιλοκερδή παροχή υπηρεσιών και υλικών από φορείς και ιδιώτες.
- ▶ Διοργάνωση μεγάλης συναυλίας συγκέντρωσης ειδών πρώτης ανάγκης για τους πρόσφυγες σε συνεργασία με το Α.Π.Θ., τον Δήμο Θεσσαλονίκης, το Σωματείο των Φίλων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και την Κίνηση 5Μ (Αρχαιολογικό Μουσείο, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, πλέον MoMus τα δύο τελευταία Μουσεία).

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (2012-2018)

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ [22/11/2016]:

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«ΜΑΧΗ ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ:
Η ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ»
(2015-2016),
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ
ΤΩΝ 20 ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ
ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Το Μουσείο βραβεύτηκε το 2016 για την ταινία παραγωγής του με τίτλο «Επιστροφή» με την οποία έλαβε μέρος κατόπιν πρόσκλησης στο Διεθνές Φεστιβάλ Οπτικοακουστικών Μέσων για τα Μουσεία και την Πολιτιστική Κληρονομιά (2016) της Επιτροπής AVICOM (Διεθνής Επιτροπή Οπτικοακουστικών και Νέων Τεχνολογιών Εικόνας και Ήχου) του ICOM (Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων). Η ταινία έλαβε το πρώτο (χρυσό) βραβείο στην κατηγορία ταινία μεγάλης διάρκειας. Στον διαγωνισμό συμμετείχαν 33 μουσεία και ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς από όλο τον κόσμο. Η τελετή βράβευσης πραγματοποιήθηκε στις 22 Νοεμβρίου στο Εθνικό Μουσείο της Ουγγαρίας στη Βουδαπέστη. Η ταινία δημιουργήθηκε με αφορμή την επέτειο των 20 χρόνων λειτουργίας του Μουσείου (1994-2014). Συνδέει με πρωτότυπο σενάριο και κείμενο την ιστορία του Μουσείου με τη βυζαντινή πόλη της Θεσσαλονίκης και τα μνημεία της, προβάλλοντας παράλληλα την εξωστρέφεια του Μουσείου στην περίοδο της κρίσης. Ήδη πριν τη βράβευσή της προβλήθηκε με μεγάλη επιτυχία στο Βουκουρέστι, στο πλαίσιο συμμετοχής του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού στη Νύχτα των Πολιτιστικών Ινστιτούτων (διοργάνωση της EUNIC, 19/6 έως 3/7/2015). Στο εξής προβάλλεται με κάθε ευκαιρία, κυρίως σε εκδηλώσεις του Μουσείου και σε Διεθνείς εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (2012-2018)

Δ. ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ):

- ▶ Συνεργασία με Πρεσβείες, Γενικά Προξενεία και Ινστιτούτα ξένων κρατών στη Θεσσαλονίκη (Βουλγαρίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Η.Π.Α., Ισπανίας, Ιταλίας, Ρωσίας, Σερβίας, κ.ά.) για υλοποίηση δράσεων από κοινού εντός και εκτός συνόρων (περιοδικές εκθέσεις, διαλέξεις, συνέδρια, πολιτιστικές εκδηλώσεις).
- ▶ Συμμετοχή στην έκθεση «Heaven and Earth: Art of Byzantium from Greek Collections» που συνδιοργανώθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, το Μουσείο Μπενάκη, την Εθνική Πινακοθήκη της Ουάσιγκτον (6.10.2013 – 2.3.2014), το Μουσείο J. Paul Getty στο Λος Άντζελες (9.4-25.8.2014) και το Art Institute στο Σικάγο (1.9.2014 – 28.2.2015).
- ▶ Συνεργασία με Κύπρο (συνδιοργάνωση δύο περιοδικών εκθέσεων στο Μουσείο). Την περιοδική έκθεση «Η τιμή του αγίου Μάμαντος στη Μεσόγειο. Ένας ακρίτας άγιος ταξιδεύει» (19 Οκτωβρίου 2013 έως 19 Ιανουαρίου 2014, συνεργασία με Ιερά Μητρόπολη και Δήμο Μόρφου της Κύπρου και Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ) στο πλαίσιο της 4ης Biennale Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, Κίνηση 5M, εγκαινίασαν και τίμησαν με την παρουσία τους η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κκ. Βαρθολομαίος και ο τότε Υπουργός Πολιτισμού κ. Πάνος Παναγιωτόπουλος.
- ▶ Συμμετοχή με εισήγηση, κατόπιν πρόσκλησης, στο επιστημονικό συνέδριο-εργαστήριο για την επανάχρηση του Ελληνικού Σχολείου του Γαλατά στην Κωνσταντινούπολη³.
- ▶ Συμμετοχή με ανακοίνωση, κατόπιν πρόσκλησης, στο 53ο Διεθνές Συνέδριο Αρχαιολογίας στη Βουλγαρία (Σαντάνσκι, 26-29 Μαΐου 2014)⁴.
- ▶ Συμμετοχή με ανακοίνωση, κατόπιν πρόσκλησης στο Διεθνές Φόρουμ Πολιτισμού (International Cultural Forum) της Αγίας Πετρούπολης, Ρωσία (14-16/12/2015) και συνεργασία με το Κρατικό Μουσείο Ιστορίας της Θρησκείας.
- ▶ Αποστολή του Μουσείου το 2016 στην Ιταλία (Σιέννα, Φλωρεντία) για συνεργασίες με ομόλογους φορείς πολιτισμού.
- ▶ Συμμετοχή του Μουσείου στο Έτος Ελλάδας Ρωσίας – Ρωσίας Ελλάδας 2016:
  - i. Οργάνωση κοινής περιοδικής έκθεσης με το Κρατικό Μουσείο Ιστορίας της Θρησκείας Αγίας Πετρούπολης στην Αγία Πετρούπολη και στη Θεσσαλονίκη⁵.
  - ii. Συμμετοχή με δανεισμό σε δύο περιοδικές εκθέσεις, στην Αγία Πετρούπολη (Ερμιτάζ) και στην Αθήνα (Μουσείο Μπενάκη)⁶.
  - iii. Συνδιοργάνωση στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου με τίτλο «Βυζαντινές επιδράσεις στη Μεσαιωνική Ρωσία», 7-8 Δεκεμβρίου 2016 (συνεργαζόμενοι φορείς ΑΠΘ και Ι. Ν. Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου) και
  - iv. Οργάνωση διεθνούς επιστημονικής ημερίδας με τίτλο «Η Τέχνη της Χάραξης μέσα από τις Συλλογές Θρησκευτικών Χαρακτικών του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και του Κρατικού Μουσείου Ιστορίας της Θρησκείας (Αγία Πετρούπολη). Παράδοση και Ανανέωση», 25 Οκτωβρίου 2016.
  - v. Συμμετοχή κατόπιν πρόσκλησης με σχετικές ανακοινώσεις, σε διεθνές επιστημονικό συμπόσιο στη Μόσχα⁷ και σε διεθνή επιστημονική ημερίδα στη Θεσσαλονίκη⁸.

3- *Galata Greek School Workshops, Voids in the City, Exploring Vacancy and Re-use: Galata Greek School, Culture management and re-programming, που διοργανώθηκε από το Τμήμα Ελληνικό Σχολείο Γαλατά (Galata Greek School Foundation) και το Αρχιτεκτονικό Ινστιτούτο Ολλανδίας (Netherlands Architecture Institute) στις 19 Νοεμβρίου 2012.*

4- *A. Tsilipakou, «Twenty years from the journey home. Twenty years Museum of Byzantine Culture».*

5- *«Ελληνικές Χάρτινες Εικόνες, Οδός Επικοινωνίας Ελλάδα-Ρωσίας», Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού (24 Οκτωβρίου 2016 έως 11 Δεκεμβρίου 2016) με 10 αυθεντικά έργα - παράδοση μέχρι 8 Ιανουαρίου 2017 με αντίγραφα των ρωσικών έργων.*

6- *«Το Βυζάντιο στο πέρασμα των αιώνων», Αγία Πετρούπολη, Ερμιτάζ (Hermitage), 24 Ιουνίου-2 Οκτωβρίου 2016) και «Θρησκευτική τέχνη από τη Ρωσία στην Ελλάδα», Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη, 14 Δεκεμβρίου 2017 έως 11 Φεβρουαρίου 2018 (συνεργαζόμενος φορέας ΙΤΕ).*

7- *A. Tsilipakou, «Museum of Byzantine Culture: a European exemplary center of preservation, conservation, research and promotion of cultural heritage», Greek-Russian Symposium: Byzantium and Russia, Icons, Art and Technology, 9-10/3/2017, Tretyakov Gallery, Moscow, υπό την αιγίδα της ΓΓΕΤ του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.*

8- *Ημερίδα για τα Μουσεία της Ρωσίας στο πλαίσιο της 13ης Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου με ημίμηνη χώρα τη Ρωσία «Διαβάστε τη Ρωσία», 14/5/2016.*

4TH INTERREGIONAL THEMATIC WORKSHOP: INNOVATION & DIGITALIZATION, 20-21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2018, ΣΤΗ ΡΙΓΑ ΤΗΣ ΛΕΤΤΟΝΙΑΣ

- ▶ Συμμετοχή του Μουσείου στο Διεθνές Φεστιβάλ Οπτικοακουστικών Μέσων για τα Μουσεία και την Πολιτιστική Κληρονομιά (2016) της Επιτροπής AVICOM του ICOM (βράβευση ταινίας παραγωγής του Μουσείου «Επιστροφή»).
- ▶ Συμμετοχή του Μουσείου και πρόκριση για το Βραβείο DASA Award της EMA, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού European Museum Academy (2016).
- ▶ Οργάνωση διεθνούς επιστημονικής ημερίδας με τίτλο «Αναπαραστάσεις της Κατοχής: φωτογραφία, ιστορία, μνήμη» 8 Απριλίου 2016, στο πλαίσιο της περιοδικής έκθεσης «Στο περιθώριο του πολέμου: Η Θεσσαλονίκη της Κατοχής (1941-1944) μέσα από τη φωτογραφική συλλογή Βύρωνια Μήτου».
- ▶ Συμμετοχή του Μουσείου στο έτος Ελλάδας-Κίνας 2017 (διοργάνωση δημιουργικών εργαστηρίων-σεμιναρίων κινεζικής και βυζαντινής καλλιγραφίας από καταξιωμένους ειδικούς επιστήμονες).
- ▶ Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 με τη διεθνή επιστημονική διημερίδα «Η Στρατιά της Ανατολής στη Θεσσαλονίκη, 1915-1918: η πόλη και οι αναπαραστάσεις της», 28, 29 Σεπτεμβρίου 2018, στο πλαίσιο της περιοδικής έκθεσης «Στη δίνη του Μεγάλου Πολέμου: Η Θεσσαλονίκη της Στρατιάς της Ανατολής (1915-1918)».
- ▶ Φιλοξενία εργαστηρίων και συμμετοχή του Μουσείου με εισήγηση και ανακοίνωση στο 6ο Ετήσιο Συνέδριο του Δικτύου Βαλκανικών Μουσείων που πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη⁹.

9- A. Tsilipakou, *The Dynamic of Temporary Exhibitions in a Modern Museum. The Museum of Byzantine Culture (2012-2017)*, 6th Balkan Museum Network's Annual Conference "Meet, See, Do", Thessaloniki, 18-20 April 2018.

ΤΟ ΕΡΓΟ
ΤΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
(2012-2018)

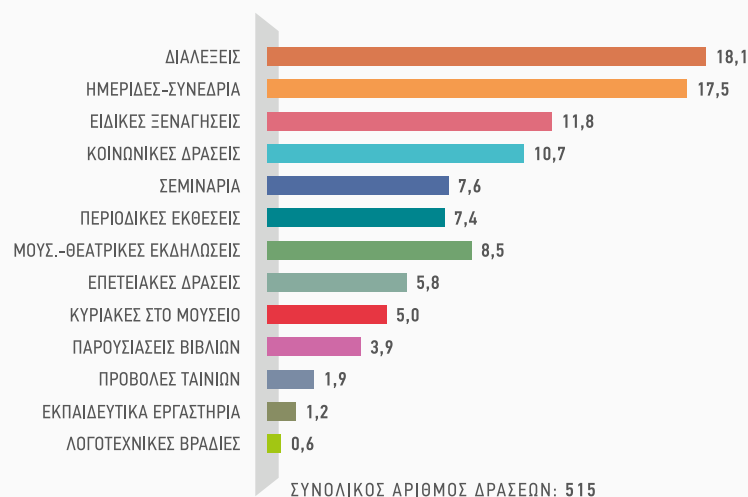
4TH INTERREGIONAL THEMATIC WORKSHOP: INNOVATION & DIGITALIZATION, 20-21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2018, ΣΤΗ ΡΙΓΑ ΤΗΣ ΛΕΤΤΟΝΙΑΣ

- ▶ Διακρατικά Προγράμματα: Συμμετοχή του Μουσείου στην Ομάδα Υποστήριξης των διακρατικών προγραμμάτων με επικεφαλής την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:
  - α. CHRISTA: Culture and Heritage for Responsible, Innovative and Sustainable Tourism / INTERREG EUROPE 2014-2020 και
  - β. CultRinG: Cultural Routes as Investments for Growth and Jobs / INTERREG EUROPE 2014-2020.
 Στο πλαίσιο του 1ου προγράμματος εκπροσώπηση του Μουσείου στο 4th Interregional Thematic Workshop: Innovation & Digitalization, 20-21 March 2018, στη Ρίγα της Λεττονίας ως καλή πρακτική υιοθέτησης νέων τεχνολογιών (ΤΠΕ) στον Πολιτισμό¹⁰.
- ▶ Συγχρηματοδοτούμενα Ευρωπαϊκά Προγράμματα (ΕΣΠΑ 2014-2020) – Ένταξη (τέλος 2018):

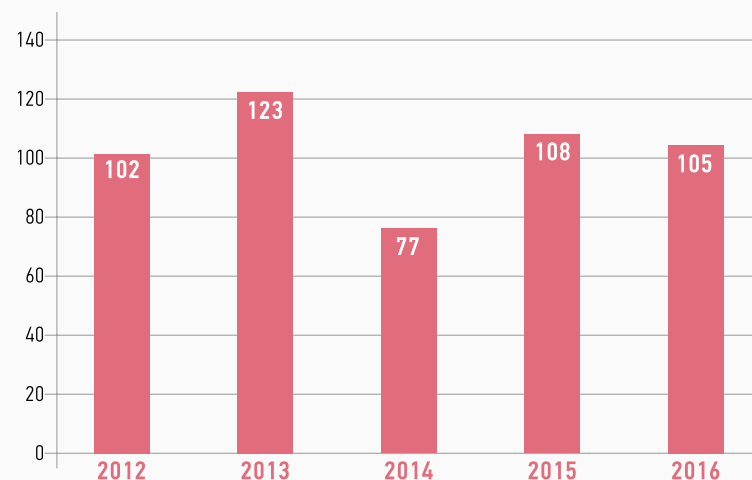
«**Το ψηφιακό Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού: από την εικόνα στην εμπειρία / Digital Museum of Byzantine Culture: From Vision to Experience**» στην Πρόσκληση 088.2c στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία», ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΑΞ02 «Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών».
- ▶ «**Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ**» του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, με ενδιάμεσο φορέα τη Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας. **Υποβολή προτάσεων προς ένταξη:**
  - α. «**GLASS-TECH Ανάπτυξη καινοτόμων ερευνητικών διατάξεων για την διάγνωση, συντήρηση και επίδειξη των γυάλινων τέχνεργων της πολιτιστικής κληρονομιάς**».
  - β. «**BigDataCulture Δεδομένο-στρεφής υποδομή τεχνολογιών για διαχείριση και ανάλυση μεγάλων δεδομένων πολιτιστικής κληρονομιάς**».

¹⁰.
A. Tsilipakou
-Innovation & Digitalization
-Museum of Byzantine Culture Thessaloniki,
Culture & Heritage for Responsible
Innovative & Sustainable Tourism Actions-.

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΤΩΝ 2012-2016

ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΤΩΝ 2012-2016

Ε. ΑΥΞΗΣΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑΣ

- ▶ Παροχή δωρεάν εισόδου σε όλες τις περιοδικές εκθέσεις και τις εκδηλώσεις του Μουσείου που συνδέονται με αυτές. Η δωρεάν είσοδος, ιδιαίτερα στις μέρες μας, λειτουργεί ως στρατηγική μάρκετινγκ προσέλκυσης κοινού, σε αντιδιαστολή με άλλα, μη δημόσια μουσεία, που θέτουν συνήθως ένα αντίτιμο για ανάλογες υπηρεσίες.
- ▶ Άνοιγμα του Μουσείου και πέραν του θεσμοθετημένου ωραρίου για πλήθος δράσεων σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, με εθελοντική παροχή εργασίας από το προσωπικό του Μουσείου.
- ▶ Λειτουργία του Μουσείου **το 2013**, με **διευρυμένο ωράριο** (8.00-20.00) από τον Ιούνιο έως και τον Δεκέμβριο μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας και με εθελοντική εργασία υπαλλήλων.
- ▶ **Λειτουργία του Λευκού Πύργου το 2014 για πρώτη φορά στην ιστορία του με διευρυμένο ωράριο** τους μήνες Απρίλιο με Οκτώβριο.

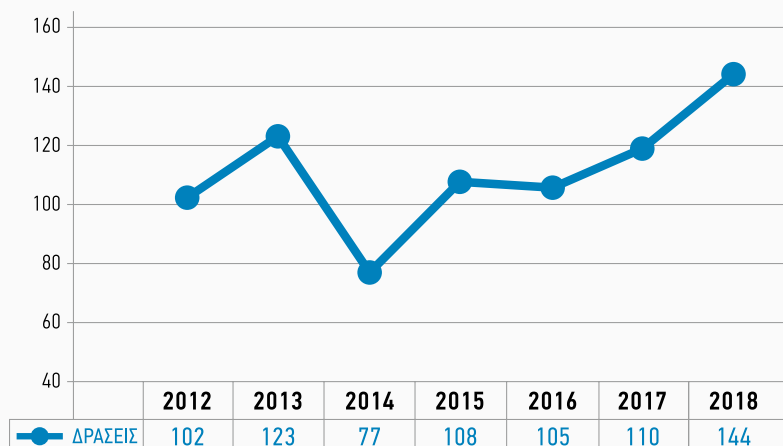
ΣΤ. ΑΡΙΘΜΟΙ-ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ:

1. Δράσεις

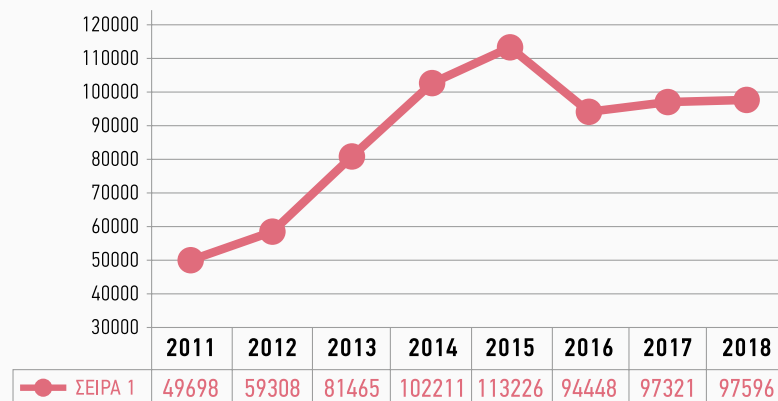
- ▶ Περιοδικές εκθέσεις: **68**
- ▶ Πολιτιστικές εκδηλώσεις/εκπαιδευτικές δράσεις/συνέδρια: **778**
- ▶ Εκδοτική παραγωγή
  - A. Επιστημονικοί κατάλογοι-πρακτικά συνεδρίων: **12**
  - B. Ετήσια ημερολόγια-λευκώματα (με δαπάνη του Σωματείου των Φίλων): **8**
- ▶ Νέα αποκτήματα (δωρεές-αγορές)
  - α. **172 κινητά πολιτιστικά αγαθά**
  - β. **Μακροχρόνιος δανεισμός προς χρήση 109 εικόνων και κειμηλίων** της Δημοτικής Πινακοθήκης Θεσσαλονίκης με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

ΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΤΩΝ 2012-2018

ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ 2011-2018

2. Εκπαίδευση φοιτητών (πρακτική άσκηση): **122**

3. Συνεργαζόμενοι φορείς: **130**

4. Επισκεψιμότητα Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού (2012-2018):

- ▶ **645.575 επισκέπτες** (161.974 μαθητές). Αυξητική πορεία: 59.308 επισκέπτες το έτος 2012, 97.596 επισκέπτες το έτος 2018.

5. Έσοδα (από εισιτήρια):

- ▶ **1η θέση του Λευκού Πύργου** μεταξύ των Μουσείων και Αρχαιολογικών Χώρων της ηπειρωτικής Ελλάδας **σε αύξηση εσόδων** τον Απρίλιο του 2014 (**100,26%**).
- ▶ **2η θέση του Μουσείου** στην ηπειρωτική Ελλάδα **σε αύξηση εσόδων** τον Απρίλιο του 2014 (**87,98%**), 6η θέση σε πανελλαδική κατάταξη.

Στον μελλοντικό σχεδιασμό μας επιχειρούμε την περαιτέρω ένταξη του Μουσείου μας σε συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά και διακρατικά προγράμματα, ύστερα από την κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεών μας, τη συνέχιση και ενδυνάμωση της συνεργασίας μας με πολιτιστικούς φορείς του εξωτερικού, στο πλαίσιο της πολιτιστικής διπλωματίας, την αύξηση προσέλκυσης κοινού με ειδικές δράσεις συμμετοχικότητας, τον εξοπλισμό του Μουσείου με σύγχρονα συστήματα βελτίωσης της εμπειρίας του επισκέπτη (ψηφιακά μέσα, επαυξημένη πραγματικότητα) και από απόσταση, την περαιτέρω τεκμηρίωση, μελέτη και δημοσίευση του υλικού των συλλογών, την καινοτόμο έρευνα σε θέματα παθολογίας και διερεύνησης της τεχνικής-τεχνολογίας των κινητών πολιτιστικών αγαθών του Μουσείου, το άνοιγμα ακόμη περισσότερο σε ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Αγαθονίκη Τσιλιπάκου

ΕΡΓΟ ΕΤΟΥΣ 2018

Η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες (σκοποί) του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού καθορίζονται ή καθορίστηκαν στο παρελθόν με σχετικά Προεδρικά Διατάγματα (Π.Δ.)¹¹ που αφορούν εν γένει στον Οργανισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή ενίοτε με υπουργικές αποφάσεις¹². Από τις 22 Ιανουαρίου 2018 τέθηκε σε ισχύ ο νέος Οργανισμός του Υπουργείου με το υπ' αριθμ. 4 Π.Δ. (ΦΕΚ 7/Α' /22-1-2018).

Το προσωπικό του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού όλων των ειδικοτήτων κατανέμεται στα εξής έξι (6) Τμήματα, τα οποία συγκροτήθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 33 του Π.Δ. 4/2018:

- α. Τμήμα Συλλογής Εικόνων, Τοιχογραφιών, Ψηφιδωτών, Αντιγράφων, Χειρογράφων, Ανθιβόλων, Χαρακτικών, Σχεδίων, Παλαιτύπων και Συλλογών.
- β. Τμήμα Συλλογής Γλυπτικής, Ξυλογλυπτικής, Κεραμικής, Μικροτεχνίας, Νομισμάτων, Μουσαμάδων και Υφασμάτων
- γ. Τμήμα Εκθέσεων, Επικοινωνίας και Εκπαίδευσης
- δ. Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης
- ε. Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης και Μουσειογραφίας
- στ. Τμήμα Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης

Το προσωπικό Φύλαξης-Πληροφόρησης υπάγεται στη Διεύθυνση του Μουσείου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«ΑΠΟ ΤΗ ΡΕΝΤΙΝΑ
ΣΤΗ ΒΕΛΙΚΑ:
ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ
ΣΤΑ ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΤΕΜΠΗ»
(21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018 -
30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2019)

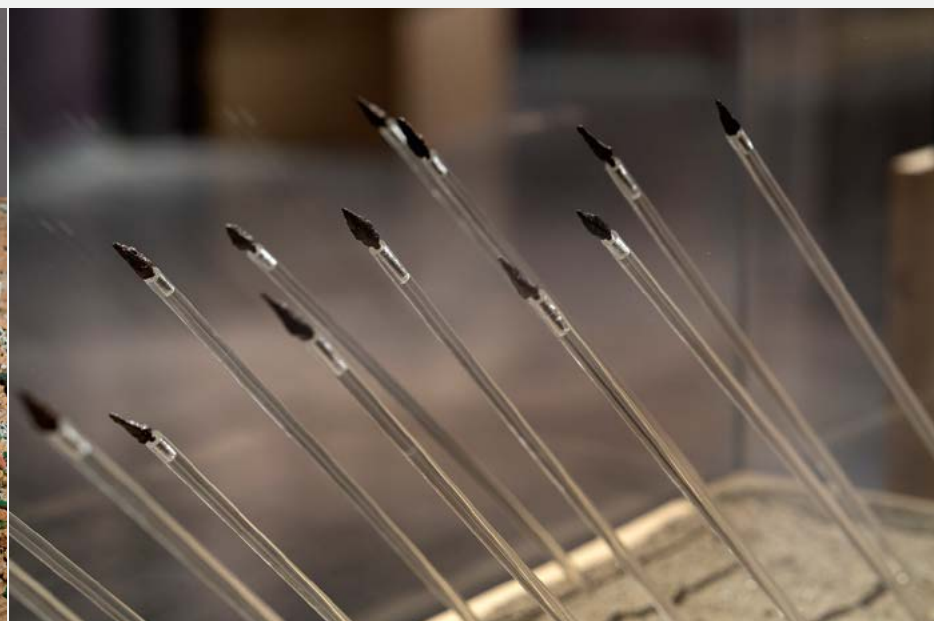
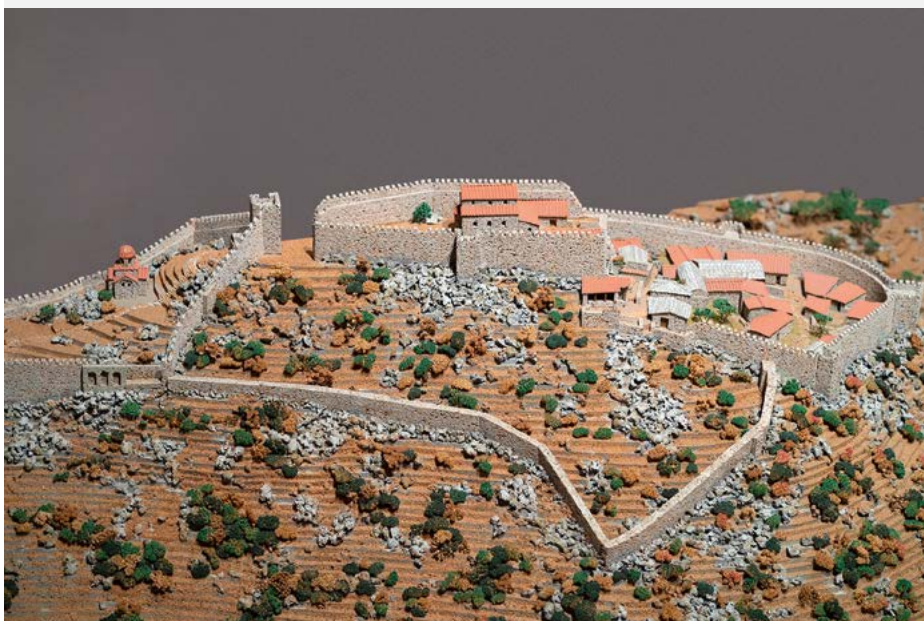

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«Ο ΚΥΘΗΡΙΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΦΑΤΣΕΑΣ» (26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018).
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ PHOTOBIBENNALE 2018

11. Βδ. ΠΔ 191/2003 (ΦΕΚ 146/Α'/13-6-2003) και ΠΔ 104/2014 (ΦΕΚ 171/Α'/28-8-2014)

12. Βδ. για παράδειγμα την υπ' αρ. ΥΠΠΟ/ΤΝΟΣ/50304/26-10-1999 απόφαση (ΦΕΚ 2018/ Β'/17-11-1999).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«ΑΠΟ ΤΗ ΡΕΝΤΙΝΑ ΣΤΗ ΒΕΛΙΚΑ: ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΣΤΑ ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΤΕΜΠΗ»

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ:

Με το άρθρο 33 του Π.Δ. 4/2018 καθορίστηκαν εκ νέου οι επιχειρησιακοί στόχοι του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι οι εξής:

- α. φύλαξη, συντήρηση, καταγραφή, τεκμηρίωση, έρευνα, μελέτη, δημοσίευση και κυρίως η έκθεση και προβολή στο κοινό των πολιτιστικών του αγαθών,
- β. εμπλουτισμός των Συλλογών με αποδοχή δωρεών, αγορές, προϊόντα κατασχέσεων,
- γ. συμμετοχή σε διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα, διοργάνωση και συμμετοχή σε ημερίδες, συνέδρια, σεμινάρια,
- δ. σχεδιασμός, οργάνωση και παρουσίαση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εκδηλώσεων ανάδειξης του πολιτιστικού αποθέματος,
- ε. προβολή των επικοινωνιακών δράσεων,
- στ. παραγωγή συμβατικών και ψηφιακών εκδόσεων και εκπαιδευτικού υλικού
- ζ. πρακτική άσκηση φοιτητών
- η. διευκόλυνση μελετητών, ερευνητών

Το Μουσείο ως Υπηρεσία είχε την απαιτούμενη ετοιμότητα και εντάχθηκε άμεσα το 2018 στο σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης εγγράφων με ψηφιακή υπογραφή μέσω ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου του ΥΠΠΟΑ που εφαρμόστηκε και για τις περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ.

Το έργο του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού είναι συλλογικό και όλα τα τμήματα και γενικότερα το προσωπικό του Μουσείου μόνιμο ή ορισμένου χρόνου όλων των ειδικοτήτων συμβάλλει στην υλοποίησή του.

Σύμφωνα με τους επιχειρησιακούς στόχους και τους κεντρικούς στρατηγικούς στόχους που είχαν τεθεί εξαρχής από τη Διεύθυνση του Μουσείου και το εγκεκριμένο ετήσιο πρόγραμμα δράσης το έργο του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού για το έτος 2018 έχει ως εξής:

ΕΡΓΟ ΕΤΟΥΣ 2018

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
-ΣΤΗ ΔΙΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.
Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ (1915-1918)-
(14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017 - 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018),
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ 6ΗΣ ΜΠΙΕΝΑΛΕ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Σύμφωνα και με τον Οργανισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (Π.Δ. 4/2018 άρθρο 33) τα δύο Τμήματα Συλλογών του Μουσείου, που είναι κατά βάση αρμόδια για την καταγραφή, τεκμηρίωση, προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών αγαθών που εκτίθενται ή εντάσσονται στις Συλλογές του, συνεργάζονται άμεσα με το Τμήμα Εκθέσεων, Επικοινωνίας και Εκπαίδευσης, καθώς και με το Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης και Μουσειογραφίας για τον προγραμματισμό, σχεδιασμό και την οργάνωση των εκθέσεων (περιοδικών ή μόνιμων) του Μουσείου.

Οι περιοδικές εκθέσεις μας συνοδεύονται από δίγλωσσο (ελληνικά-αγγλικά) επιστημονικό κατάλογο, δίγλωσσο ενημερωτικό φυλλάδιο που διανέμεται δωρεάν στους επισκέπτες, ενώ πλαισιώνονται από επιστημονικές ή άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις λόγου και τέχνης και εκπαιδευτικές δράσεις.

Αγαθονίκη Τσιλιπάκου

Κατά το έτος 2018, το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού παρουσίασε δέκα (10) περιοδικές εκθέσεις στους χώρους του και τρεις (3) εκτός των τειχών:

Α. ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ:

1. «Στη δίνη του Μεγάλου Πολέμου: Η Θεσσαλονίκη της Στρατιάς της Ανατολής (1915-1918)», μια έκθεση επετειακού χαρακτήρα, η οποία οργανώθηκε με αφορμή τη συντήρηση και φύλαξη από το Μουσείο ενός πρωτότυπου σχεδίου του Ερνέστ Εμπράρ της συλλογής του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας – Τμήματος Κεντρικής Μακεδονίας. Το σχέδιο αυτό αποτυπώνει το τμήμα της πλατείας Αριστοτέλους πάνω από την Εγνατία οδό, όπου σύμφωνα με τον σχεδιασμό μετά τη μεγάλη πυρκαγιά της Θεσσαλονίκης το 1917, προβλεπόταν να στεγαστεί το Δημαρχείο και η Διοίκηση της Πόλης. Η έκθεση εντάχθηκε στο Κεντρικό Πρόγραμμα της 6ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης¹³.
2. «Από τα Μακεδονικά στα Θεσσαλικά Τέμπη: από τη Ρεντίνα στη Βελίκα», στην οποία παρουσιάστηκαν πέντε επιλεγμένες οχρωμένες θέσεις από τη Μακεδονία και τη Θεσσαλία που έχουν ιδρυθεί, κατασκευαστεί, ή ανακαινιστεί στα χρόνια του αυτοκράτορα Ιουστινιανού Α' (527-565). Η έκθεση αποτέλεσε άλλη μία ευκαιρία για το Μουσείο να αναδείξει ευρήματα από τις αποθήκες του, που εκτέθηκαν για πρώτη φορά μαζί με αντικείμενα από τις ΕΦΑ Λάρισας και Χαλκιδικής και Αγίου Όρους προβάλλοντας παράλληλα και το έργο των Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού.

¹³ Συνεχιζόμενη από το 2017 (εγκαίνια: 15.12.2017). Διάρκεια έως 30.09.2018.

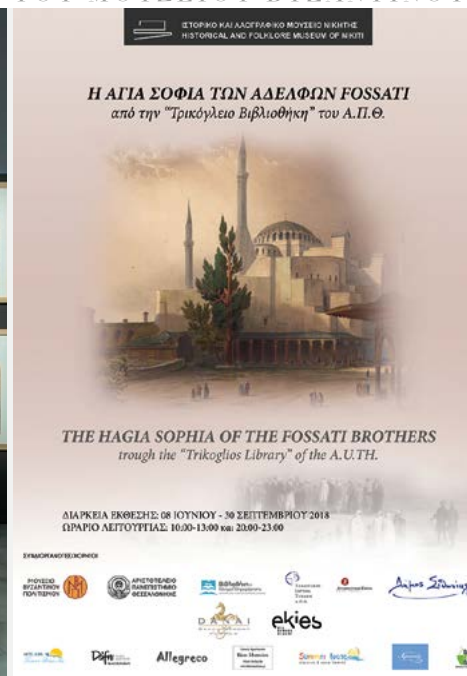

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ: «ΤΕΜΠΛΟΝ. Άγιες μορφές, αόρατες πύλες πίστης, 20ος και 21ος αιώνας» (27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2017 - 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018). ΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜVN CONSULTANTS. ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΕΓΚΑΙΝΙΑΣΕ Η Α. Ε. Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΥΡΙΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Β. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΆΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

3. «**ΤΕΜΠΛΟΝ. Άγιες μορφές, αόρατες πύλες πίστης. 20ός και 21ος αιώνας**», μία παραγωγή της MVN Consultants, του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη και του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, η οποία εγκαινιάστηκε από την Α.Ε. τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κύριο Προκόπιο Παυλόπουλο στις 27 Οκτωβρίου 2017¹⁴. Ενενήντα επτά εκθέματα νεότερων χρόνων που συνδέονται άρρηκτα με το «Τέμπλο», όπως βημόθυρα και θύρες παραβημάτων, δεσποτικές εικόνες, σχέδια και ανθίβολα, γνωστών Ελλήνων καλλιτεχνών, όπως ο Φ. Κόντογλου, ο Κ. Παρθένης, ο Ρ. Κοψίδης, ο Σπ. Βασιλείου κ.ά. συγκρότησαν ένα πανόραμα της νεοελληνικής θρησκευτικής ζωγραφικής.
4. «**Μνημείων Μνήμες**», μια συνεργασία με το Μουσείο Φωτογραφίας «Χρήστος Καλεμκερής» του Δήμου Καλαμαριάς, όπου παρουσιάστηκε μέσα από πρωτότυπο αρχαιακό φωτογραφικό υλικό η ιστορία εμβληματικών μνημείων της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας των Αθηνών από την ιδεολογική και καλλιτεχνική οπτική των πρώτων ελλήνων και ξένων φωτογράφων.
5. «**Ο Αλφόνσο διδάσκει Μπρονστάιν**», έκθεση ζωγραφικής και χαρακτικής του εικαστικού Νικόλα Σφήκα με θέμα το σκάκι. Ο καλλιτέχνης εμπνεύστηκε και μετέλλαξε δημιουργικά τις μεσαιωνικές μορφές του «Βιβλίου των παιχνιδιών» (Libro de ajedrez, dados, y tablas, 1283) του Αλφόνσου Ι΄ του Σοφού (1221-1284), βασιλιά της Καστίλης και της Λεόν. Οι αφαιρετικές μορφές που προέκυψαν κλήθηκαν να εικονογραφήσουν «το άνοιγμα της Ινδικής του Βασιλιά». Πρόκειται για ένα άνοιγμα που μελέτησε και εξέλιξε ένας κορυφαίος σκακιστής του 20ού αιώνα, ο Ντέιβιντ Μπρονστάιν (1924-2006) με συνέπεια να επηρεαστούν ακόμη και παγκόσμιοι πρωταθλητές.
6. «**Πρόσωπα των Κυθήρων 1929-1938 | Παναγιώτης Φατσέας**», η οποία οργανώθηκε από τις Φωτογραφικές Συναντήσεις Κυθήρων και το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο της Thessaloniki Photo Biennale 2018 με την υποστήριξη του Μουσείου.

¹⁴ Συνεχιζόμενη από το 2017 (εγκαίνια: 27.10.2017). Παράδοση έως 24.03.2018.

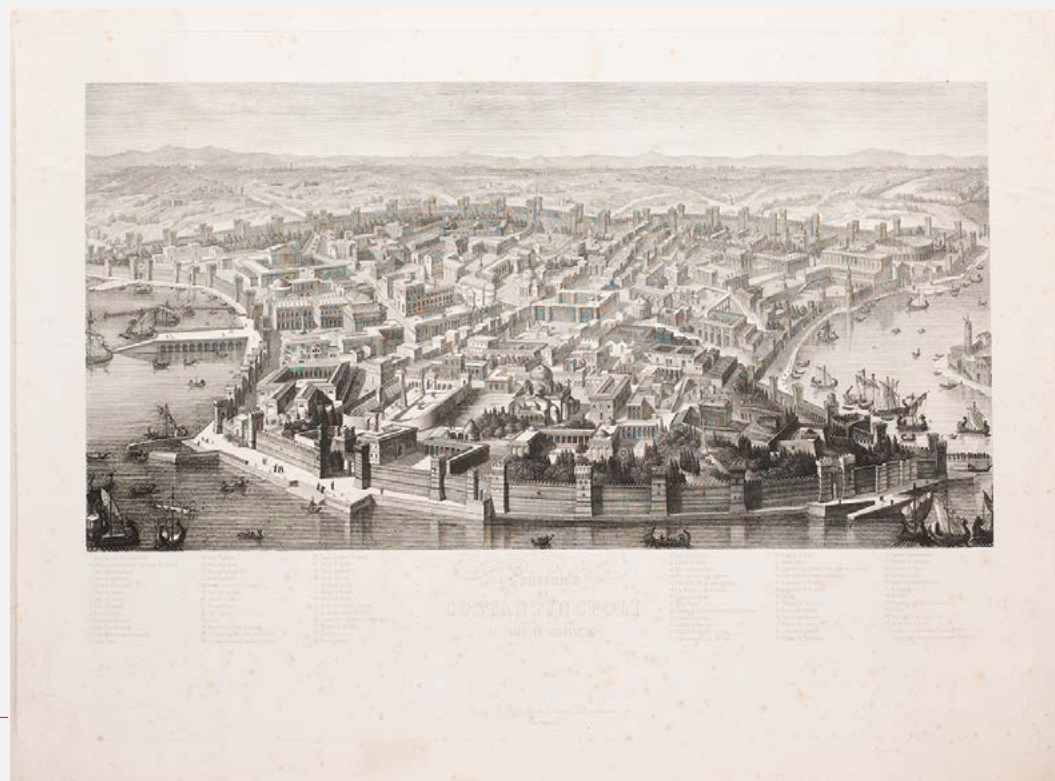
ΕΡΓΟ
ΕΤΟΥΣ 2018

Η ΔΦΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗΣ/
ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΥΣΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
«Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ FOSSATI,
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΤΡΙΚΟΓΛΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ Α.Π.Θ.»,
ΝΙΚΗΤΗ ΣΙΘΩΝΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ,
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ,
8 ΙΟΥΝΙΟΥ - 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
«ΤΕΜΠΛΑΟΝ, ΑΓΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ, ΑΟΡΑΤΕΣ ΠΥΛΕΣ ΠΙΣΤΗΣ, 200Σ ΚΑΙ 210Σ ΑΙΩΝΑΣ»

7. «ΙΧΝΗ-ΥΦΕΣ»,
έκθεση της εικαστικού Μαρίας Κομποτσιάρη, μετά από πρόταση του Ιταλικού Μορφωτικού Ινστιτούτου Αθηνών.
8. «Βραβεία της Europa Nostra 1978-2018. Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά Μνημεία».
Η έκθεση υλοποιήθηκε σε συνεργασία με το Παράρτημα Θεσσαλονίκης της Ελληνικής Εταιρίας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, στο πλαίσιο του εορτασμού του 2018 ως Ευρωπαϊκού Έτους Πολιτιστικής Κληρονομιάς και με αφορμή την Δ΄ Διεθνή Συνδιάσκεψη, «Βυζαντινά Μνημεία και Παγκόσμια Κληρονομιά IV: «Χάρτα» προστασίας μνημείων της βυζαντινής κληρονομιάς» που πραγματοποιήθηκε επίσης στους χώρους του Μουσείου.
9. «Πόλεις-Εικόνες»,
μια συνεργασία με το Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στο πλαίσιο του εορτασμού των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018. Αξιοποιώντας το θέμα των πόλεων που έχει οριστεί για τον εορτασμό κατά τη διετία 2017 και 2018, τα έργα της έκθεσης εστίασαν στις ποικίλες ιστορικές και κοινωνικές διαστάσεις του αστικού περιβάλλοντος, όπως αυτές έχουν καταγραφεί μέσα από τα βιώματα των νέων καλλιτεχνών.
10. «Πέρα από το καθήκον: η ανθρωπιστική απάντηση της Εξωτερικής Υπηρεσίας της Ισπανίας στο Ολοκαύτωμα»,
έκθεση φωτογραφίας του Ισπανικού Υπουργείου Εξωτερικών. Το υλικό της έκθεσης αφηγήθηκε στο κοινό την ηρωική και πολλές φορές αντίθετη με την επίσημη πολιτική της χώρας προσπάθεια στελεχών της Εξωτερικής Υπηρεσίας της Ισπανίας να σώσουν τις ζωές Σεφαραδιτών Εβραίων, που κινδύνευσαν θανάσιμα την περίοδο του Ολοκαυτώματος κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
11. «Με το βλέμμα του κατακτητή: η Αθήνα της Κατοχής στη φωτογραφική συλλογή του Βύρωνα Μήτου»,
στο Φετιχιέ Τζαμί στην Αθήνα. Μία συνεργασία της Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟΑ με το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού και την υποστήριξη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αθηνών.

«ΠΑΝΟΡΑΜΑ»
 ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ
 ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ
 ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.
 ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΙΑ LUIGI CASTELLARI.
 ΔΩΡΕΑ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΙΟΥΡΤΖΙΑΝ.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
 ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ.
 ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΙΑ 1742.
 ΔΩΡΕΑ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΙΟΥΡΤΖΙΑΝ.

ΕΡΓΟ
ΕΤΟΥΣ 2018

Γ. ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΥΣΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ:

12. «Ταξιδεύοντας στην Ανατολική Μεσόγειο

μέσα από το Ψηφιακό Αρχείο Ελληνικού Πολιτισμού του Θ. Κορρέ (Α.Π.Θ.)».

Η έκθεση προβάλλει στο ευρύ κοινό μια σειρά από περισσότερο ή λιγότερο γνωστούς τόπους με έντονη παρουσία Ελλήνων διαχρονικά, καθώς επίσης και εκκλησιαστικά και κοσμικά μνημεία που έχουν διασωθεί μέχρι σήμερα, με κοινό χαρακτηριστικό τη θέση τους κατά μήκος της παράλιας ζώνης της Ανατολικής Μεσογείου και

13. «Η Αγία Σοφία των αδελφών Fossati, μέσα από την Τρικόγλειο Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ.»

που παρουσιάστηκαν στο Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης και στο Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νικήτης Δήμου Σιθωνίας αντίστοιχα. Στη δεύτερη έκθεση οι επισκέπτες είχαν τη μοναδική ευκαιρία να θαυμάσουν τη σπάνια συλλογή από 22 έγχρωμες λιθογραφίες του Gaspare Fossati που απεικονίζουν τον περικαλλή ναό της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη και τον περιβάλλοντα χώρο του. Τα εξαιρετικά αυτά έργα τέχνης φιλοτεχνήθηκαν στο πλαίσιο των εργασιών αποκατάστασης (1847-1849) στο κορυφαίο αυτό μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς από τους Ιταλοελβετούς αρχιτέκτονες Gaspare και Giuseppe Fossati.

Δ. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ:

Το Μουσείο συμμετείχε με δανεισμό εκθεμάτων στην διεθνή έκθεση του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου στην Αθήνα με τίτλο «Το Βυζάντιο και οι άλλοι κατά την πρώτη χιλιετία: Μία αυτοκρατορία σταθερότητας σε περίοδο κλυδωνισμών».

Αγαθονίκη Τσιλιπάκου - Αναστάσιος Αντωνάρας - Ευαγγελία Αγγέλου

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Στο πλαίσιο του έργου «Εμπλουτισμός των ψηφιακών συλλογών των κινητών μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και ανάπτυξη νέου Πληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Αρχείου Μνημείων» (Υπόεργο 1-Αυτεπιστασία) κατά το έτος 2018 συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε η φυσική τεκμηρίωση, φωτογράφιση και καταγραφή στην απομακρυσμένη εφαρμογή του υπουργείου 3.192 αντικειμένων από διάφορες ανασκαφές.

Επίσης, ολοκληρώθηκε η επικαιροποίηση και η βιβλιογραφική τεκμηρίωση των δελτίων καταγραφής των αντικειμένων που βρίσκονται στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου και στον Λευκό Πύργο. Συνεχίστηκε η ψηφιοποίηση των δελτίων καταγραφής του συνόλου των αντικειμένων των αρχαιολογικών συλλογών καθώς και των σχεδίων τους. Ειδικότερα, ψηφιοποιήθηκαν 12.151 δελτία καταγραφής και 255 γραμμικά σχέδια. Φωτογραφήθηκαν με επαγγελματική φωτογράφιση 89 όψεις της μόνιμης έκθεσης, καθώς και 350 αντικείμενα για τις ανάγκες του εκθεσιακού και εκδοτικού προγράμματος του Μουσείου με 670 λήψεις. Τέλος, ολοκληρώθηκε η φωτογράφιση 129 συντηρημένων έργων μικροτεχνίας, νομισμάτων και κεραμικών αγγείων.

Αναστάσιος Αντωνάρας - Μαρία Πολυχρονάκη

ΝΕΑ ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΑ

Μέσα στο 2018 το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού έγινε αποδέκτης μιας ιδιαίτερα σημαντικής δωρεάς από τον Γεώργιο Κιουρτζιάν, βυζαντινολόγο και επιγραφολόγο που εργάζεται στη Bibliothèque byzantine, στο Collège de France του Παρισιού. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον αρχαιολογικό σύνολο, αποτελούμενο πρωτίστως από φωτογραφίες, επιστολικά δελτάρια και έγγραφα από ολόκληρο το φάσμα του 20ού αιώνα.

Στο σύνολο αυτό ξεχωρίζουν μια σειρά δεκαεπτά φωτογραφιών μεγάλου μεγέθους που αποτυπώνουν τις καταστροφές που προκάλεσαν οι εμφύλιες διαμάχες κατά την Οκτωβριανή Επανάσταση του 1917 στα μνημεία του Κρεμλίνου. Όπως απέδειξε σχετική έρευνα, το φωτογραφικό αυτό υλικό προέρχεται από το προσωπικό αρχείο του βυζαντινολόγου, αναστηλωτή των ψηφιδωτών της Αγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως και ιδρυτή του κέντρου ερευνών Dumbarton Oaks Thomas Whittemore (1871-1950), ο οποίος δημοσίευσε μέρος αυτών σε άρθρο του το 1918 στο National Geographic στο πλαίσιο αντιμπολσεβικικής προπαγάνδας.

Το σύνολο του αρχείου Κιουρτζιάν έχει φωτογραφηθεί και καταγραφεί, συνιστώντας μια νέα κατηγορία στις συλλογές του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού και ήδη εμπλουτίζει τις εκθέσεις που σχεδιάζει το Μουσείο μας.

Ηρώ Κατσαρίδου – Ευαγγελία Αγγέλου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Το 2018 πραγματοποιήθηκαν πλήθος εκδηλώσεων¹⁵ στους χώρους του Μουσείου τόσο για το ευρύ κοινό όσο και για ειδικές ομάδες πολιτών, νέους, ΑμΕΑ με ελεύθερη είσοδο σε συνεργασία και με φορείς της πόλης μας και όχι μόνον¹⁶, όπως: ξεναγήσεις, στο πλαίσιο των περιοδικών εκθέσεων αλλά και της μόνιμης έκθεσης συμμετέχοντας σε επετειακούς εορτασμούς¹⁷, ή άλλες θεσμοθετημένες τοπικές διοργανώσεις («Γιορτή Πολυγλωσσίας» και «Νύχτα Τέχνης» του Δήμου Θεσσαλονίκης, Open House, κ.ά.), διαλέξεις επιστημόνων, ανεξάρτητες ή στο πλαίσιο της θεματικής των περιοδικών εκθέσεων του Μουσείου, συνέδρια, διεθνείς ημερίδες, επιστημονικές συναντήσεις, εκπαιδευτικά εργαστήρια και σεμινάρια, συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, παρουσιάσεις ντοκιμαντέρ και βιβλίων.

Μνημονεύουμε την Επιστημονική Συνάντηση που εξελίχθηκε λόγω του πλήθους των συμμετοχών σε τριήμερο διεθνές επιστημονικό συνέδριο με θέμα «Το ξυλόγλυπτο τέμπλο των μεταβυζαντινών χρόνων (16ος-19ος αι.)», τη διεθνή διημερίδα «Η Στρατιά της Ανατολής στη Θεσσαλονίκη, 1915-1918: η πόλη και οι αναπαραστάσεις της», στο πλαίσιο της περιοδικής έκθεσης του Μουσείου «Στη δίνη του Μεγάλου Πολέμου: Η Θεσσαλονίκη της Στρατιάς της Ανατολής (1915-1918), με την υποστήριξη και του Γενικού Προξενείου της Γαλλίας στη Θεσσαλονίκη, ενταγμένη στο Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018. Επίσης θα αναφέρουμε το Διεθνές Συνέδριο «Meet, See, Do» - Balkan Museum Networking, του Δικτύου Μουσείων των Βαλκανίων που πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη και σε χώρους του Μουσείου μας, καθώς και την 4η Διεθνή Συνδιάσκεψη «Βυζαντινά Μνημεία και Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά» - Χάρτα Αρχών Επέμβασης σε Βυζαντινά Μνημεία (ΥΠΠΟΑ, ΕΚΒΜΜ). Από τις δράσεις μας που έλαβαν χώρα εκτός Μουσείου μνημονεύουμε τη συμμετοχή μας στην 15η Διεθνή Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης με ειδικό περίπτερο και την εκδήλωση που διοργανώσαμε με τίτλο «Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού συνομιλεί με τον κόσμο. Δράσεις και συνέργειες με πολιτιστικούς φορείς της Γαλλίας, 2012-2018».

Αγαθόνικη Τσιλιπάκου - Αναστάσιος Αντωνάρας - Ευαγγελία Αγγέλου

15. Ειδικές ξεναγήσεις: 52,
μουσικές και θεατρικές εκδηλώσεις: 8,
παρουσιάσεις βιβλίων: 2,
προβολές ταινιών: 2,
κοινωνικές δράσεις-εκδηλώσεις: 3,
επιστημονικές δράσεις
(διαλέξεις: 24, σεμινάρια: 3,
ημερίδες-συνέδρια-συμπόσια: 29,
εκπαιδευτικά εργαστήρια: 2,
Κυριακές στο Μουσείο: 1,
συμμετοχή με δράσεις

σε όλους τους επετειακούς εορτασμούς,
εκστρατείες του ΥΠΠΟΑ, εθνικής,
ευρωπαϊκής ή διεθνούς εμβέλειας
(Περιβάλλον και Ποδηλασία, Διεθνή Ημέρα
Μουσείων, Πράσινες Ποδηλατικές Διαδρομές,
Αιγυπτιακή Πανσέληνος,
Ιστορίες της Νύχτας, Νύχτα Τέχνης, Ευρωπαϊκές
Ημέρες Ποδηλατικής Κληρονομιάς, κ.ά.: 11)
Γενικό σύνολο: 137 δράσεις (+7 εγκαίνια).

16. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας,
Δήμος Θεσσαλονίκης, Α.Π.Θ.,
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας,
Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος,
Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης,
Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος &
Ποδηλαστών-Παράρτημα Θεσσαλονίκης,
Σωματείο Φίλων
Μουσείων Βυζαντινού Ποδηλασμού,
Σύλλογος Αποφοίτων

Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. «Φιλόλογος»,
Ισπανο-ελληνική Ένωση Γάλλων &
Ποδηλαστών, Χαρτογραφική Επιστημονική
Εταιρεία Ελλάδος, Ποδηλατική Εταιρεία
Επιχειρηματιών Βορείου Ελλάδος,
Πανεπιστήμιο Harvard.

17. Περιβάλλον και Ποδηλασία,
Πράσινες Ποδηλατικές Διαδρομές,
Διεθνή Ημέρα Μουσείων,
Ευρωπαϊκές Ημέρες Ποδηλατικής Κληρονομιάς,
Ιστορίες της Νύχτας,
Αιγυπτιακή Πανσέληνος, κλπ.

ΕΡΓΟ
ΕΤΟΥΣ 2018

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Παρά την αποδυνάμωση του τομέα εκπαιδευτικών προγραμμάτων λόγω εκπαιδευτικών και επιστημονικών αδειών του προσωπικού του, πέντε (5) εκπαιδευτικά προγράμματα συνέχισαν να υλοποιούνται το έτος 2018 από προσωπικό του Μουσείου και από τους εκπαιδευτικούς με την υποστήριξη του Μουσείου και το σχετικό έντυπο υλικό. Παράλληλα το Μουσείο μας συμμετείχε για άλλη μία χρονιά στη δράση του Δήμου Θεσσαλονίκης «Διανυκτέρευση στο Μουσείο» με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Όψεις της καθημερινής ζωής στην παλαιοχριστιανική εποχή».

Και το έτος 2018 συνεχίστηκε η συνεργασία με το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Θεσσαλονίκης για την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Αναστάσιος Σινάκος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο των περιοδικών εκθέσεων και επιστημονικών συνεδρίων που διοργάνωσε το Μουσείο εκδόθηκαν ενημερωτικό τρίπτυχο φυλλάδιο στην ελληνική και αγγλική γλώσσα για την περιοδική έκθεση «Από τα Μακεδονικά στα Θεσσαλικά Τέμπη: από τη Ρεντίνα στη Βελίκα», ομότιτλος επιστημονικός κατάλογος (επιμ. Ε. Αγγέλου), έντυπα με το πρόγραμμα και τις περιλήψεις των ανακοινώσεων της Επιστημονικής Συνάντησης «Το ξυλόγλυπτο τέμπλο των μεταβυζαντινών χρόνων (16ος-19ος αι.)» και της Διεθνούς Επιστημονικής Διημερίδας «Η Στρατιά της Ανατολής στη Θεσσαλονίκη, 1915-1918: η πόλη και οι αναπαραστάσεις της».

Ακόμη, στο πλαίσιο ανάδειξης των συλλογών του Μουσείου και της προβολής τους στο ευρύ κοινό εκδόθηκε με την υποστήριξη του Σωματείου των Φίλων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού το δίγλωσσο (ελληνικά-αγγλικά) ετήσιο ημερολόγιο-λεύκωμα για το έτος 2019 με τίτλο «Στρατιώτες Άγιοι, Ήρωες Προστάτες. Μέσα από τη Συλλογή Εικόνων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού» (συγγραφή-επιμέλεια Αγ. Τσιλιπάκου). Επίσης έξι (6) εικόνες της Συλλογής του Μουσείου δημοσιεύτηκαν σε συλλογικό επιστημονικό τόμο¹⁸.

Αγαθονίκη Τσιλιπάκου

¹⁸. Αγαθονίκη Δ. Τσιλιπάκου, «Νεότερα περί του εργαστηρίου της Αγίας μέσα και από τη συλλογή εικόνων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού (ΜΒΠ)», στο Αθ. Σέμογλου, Γ.Π. Αρβανιτίδου, Εμμ. Γ. Γούναρη (επιμ.), *Λεπένυμνος, Μεδάες Αρχαιολογίας και Τέχνης στη μνήμη του Γεωργίου Γούναρη. Υστερη ρωμαϊκή, βυζαντινή, μεταβυζαντινή περίοδος, Θεσσαλονίκη 2018, 335-353 και αναδημοσίευση στο Βυζαντινός Δόμος, 26, 2018, 335-353.*

ΤΟ ΜΑΡΜΑΡΙΝΟ ΣΤΗΡΙΓΜΑ ΑΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ (ΑΓ 3231/9)
ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

ΤΟ ΤΕΜΑΧΙΟ ΑΡ. 11 ΤΟΥ ΨΗΦΙΔΙΟΥ ΒΨ 70 (ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΔΟ ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΥ)
ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

ΕΡΓΟ ΕΤΟΥΣ 2018

ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ & ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

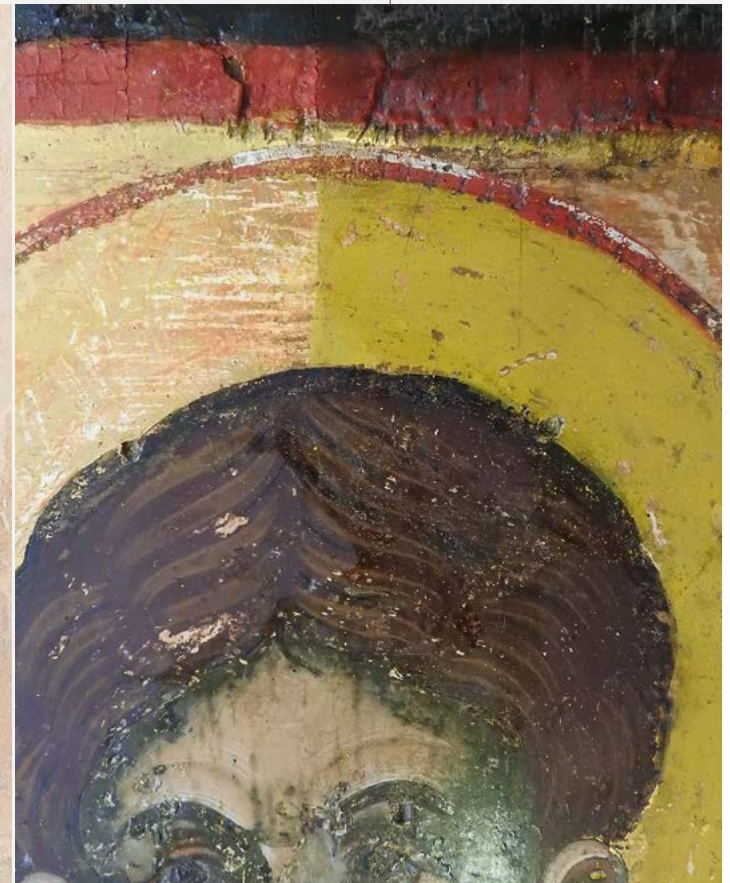
Οι δράσεις του Τμήματος το 2018 κινήθηκαν σε δύο τομείς, στη συντήρηση αντικειμένων και στην αρχαιομετρική έρευνα καθώς και σε εξωστρεφείς ενέργειες και εκπαιδευτικά προγράμματα.

Έγιναν σχεδιαστικές αποτυπώσεις του αρχαιολογικού υλικού, εργασίες επεμβατικής συντήρησης και προετοιμασία περιοδικών εκθέσεων σε συνεργασία με τα τμήματα των αρχαιολογικών συλλογών και τεχνικής υποστήριξης και μουσειογραφίας του Μουσείου. Επίσης μέσα στα καθήκοντα του Τμήματος ήταν και οι εργασίες προληπτικής συντήρησης, η δημιουργία αρχειακών κουτιών, η παρακολούθηση του μικροκλίματος των εκθεσιακών χώρων και των προθηκών καθώς και ο έλεγχος και η καταγραφή της κατάστασης διατήρησης των αντικειμένων στις αρχαιολογικές αποθήκες, στους εκθεσιακούς χώρους και στα εργαστήρια συντήρησης.

Αναφέρουμε ενδεικτικά παραδείγματα αντικειμένων που συντηρήθηκαν κατά το έτος 2018. Το γλυπτό ΑΓ 3231/95 συντηρήθηκε από το εργαστήριο συντήρησης πέτρας και το φωτογραφικό λεύκωμα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος από το εργαστήριο συντήρησης χαρτιού. Το τεμάχιο αρ. 11 του τμήματος ψηφιδωτού δαπέδου ΒΨ70 συντηρήθηκε στο εργαστήριο ψηφιδωτού. Το εργαστήριο συντήρησης κεραμικής, δραστηριοποιήθηκε κυρίως στην επιμέλεια του καθαρισμού αποθηκευμένης κεραμικής και τοποθέτησής της σε ειδικές συνθήκες υγρασίας και θερμοκρασίας σε ηλεκτροκίνητο σύστημα κάθετης αποθήκευσης. Το εργαστήριο συντήρησης τοιχογραφιών ασχολήθηκε με τη συντήρηση της τοιχογραφίας ΒΤ 201. Στο εργαστήριο συντήρησης εικόνων, μεταξύ άλλων, συντηρήθηκε η εικόνα ΒΕΙ 91 και στο εργαστήριο συντήρησης μετάλλων συντηρήθηκε το νόμισμα ΒΝ 2173-6.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ
ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (ΒΕΙ 91)

ΣΠΑΡΑΓΜΑΤΑ
ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗ
ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
(ΒΤ 201)
ΑΠΟ ΤΟ
ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΡΕΝΤΙΝΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ-
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ
ΒΝ 2173-6
ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΕΥΚΟΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ
ΣΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ (BERTELLO).

ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΡΓΟ ΕΤΟΥΣ 2018

Το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης ασχολήθηκε με την έρευνα, τη δειγματοληψία υλικού με σκοπό την ταύτιση συστατικών του, τη διάγνωση παθολογίας πραγματοποιώντας σειρά από ειδικές φωτογραφίες διάγνωσης, τη συντήρηση και την τεκμηρίωση των εργασιών συντήρησης. Επιπλέον, το Τμήμα είχε συνεργασία με ξένους ερευνητές.

Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας του Τμήματος και του Μουσείου και με σκοπό την ενημέρωση του κοινού για το αφανές έργο της συντήρησης, επισκέπτες ξεναγήθηκαν στο χώρο των εργαστηρίων και είχαν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με το εργασιακό περιβάλλον του συντηρητή αρχαιοτήτων, με τον εξειδικευμένο εξοπλισμό των εργαστηρίων του Μουσείου, να ξεναγηθούν στον αθέατο κόσμο της συντήρησης. Συγκεκριμένα, υλοποιήθηκε με επιτυχία το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Γίνομαι ένας μικρός συντηρητής αρχαιοτήτων» για μαθητές Γ΄ και Δ΄ τάξης Δημοτικού, και έγινε θεματική ξενάγηση με τίτλο «Ανάταξη Γλυπτών» και σε συνεργασία του εργαστηρίου συντήρησης πέτρας.

Κορυφαία δράση για το 2018, χαρακτηρίζεται η συμμετοχή του Τμήματος στον εορτασμό της Ευρωπαϊκής Ημέρας Συντήρησης, που συντόνισε η Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων (ΥΠ.ΠΟ.Α.), ο Σύλλογος Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και το Ελληνικό Τμήμα του ICOM, με τη διοργάνωση εκδηλώσεων ανοικτών προς το ευρύ κοινό. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκαν θεματικές ξενάγησεις και διαλέξεις με εξειδικευμένα θέματα συντήρησης.

Το 2018 η Δήμητρα Λαζίδου, MSc. συντηρήτρια αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, δημοσίευσε άρθρο με τίτλο Investigation of the Cross-Section Stratifications of Icons Using Micro-Raman and Micro-Fourier Transform Infrared (FT-IR) στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό Applied Spectroscopy, με εικόνες που ανήκουν στη συλλογή του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού¹⁹.

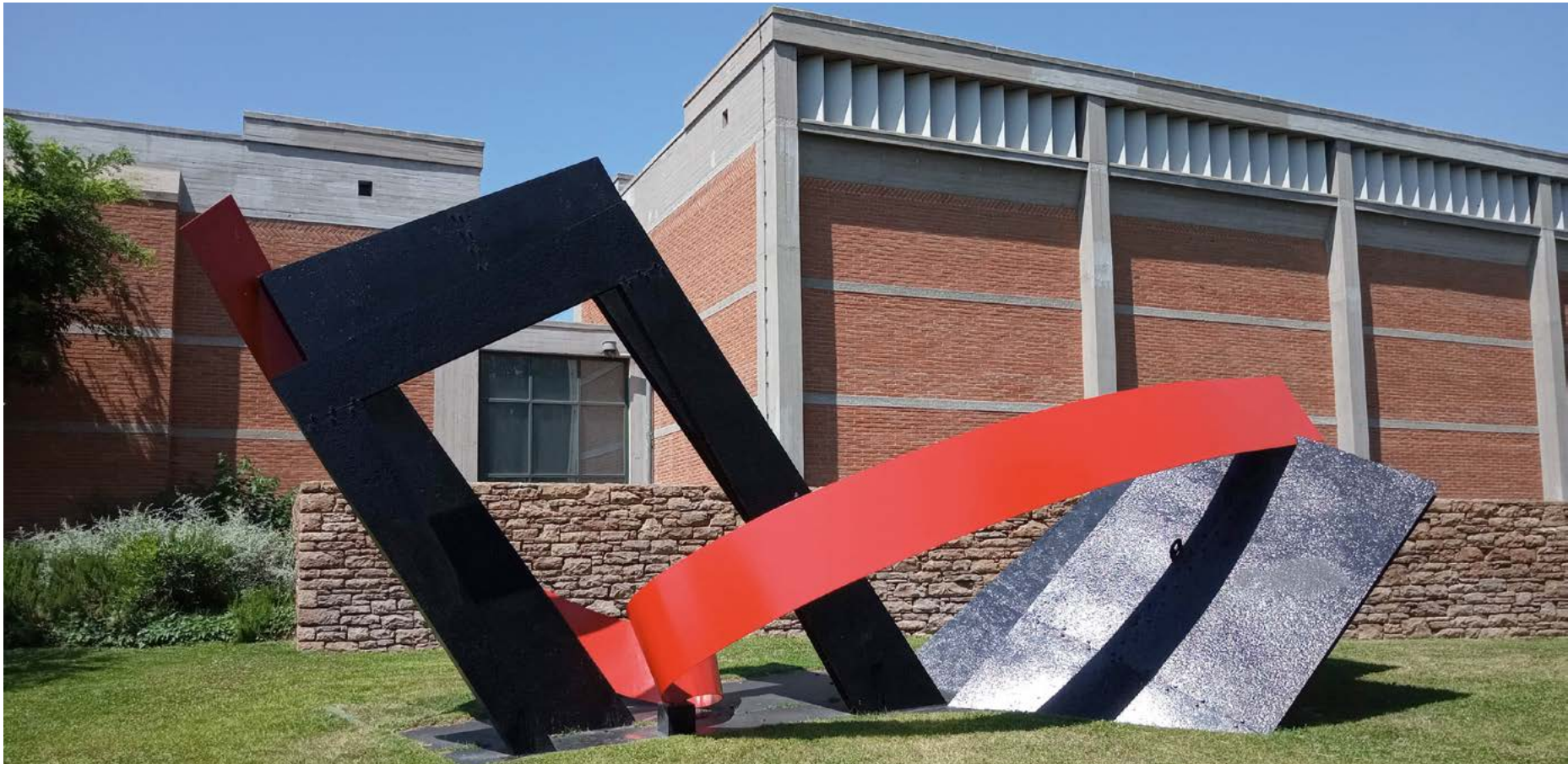
Δήμητρα Λαζίδου

ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΓΙΝΟΜΑΙ ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ»

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΜΕ ΤΙΤΛΟ
«ΑΝΑΤΑΞΗ ΓΛΥΠΤΩΝ»

¹⁹.
Lazidou D., Lampakis D.,
Karapanagiotis I., Panayiotou C. (2018).
Investigation of the Cross-Section Stratifications
of Icons Using Micro-Raman and
Micro-Fourier Transform Infrared (FT-IR).
Applied Spectroscopy, DOI:
10.1177/0003702818777772.

ΕΡΓΟ
ΕΤΟΥΣ 2018

ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Το Τμήμα κατά το έτος 2018 συνεργάστηκε με τα υπόλοιπα Τμήματα του Μουσείου για την υλοποίηση έντεκα (11) περιοδικών εκθέσεων εντός και εκτός Μουσείου αναλαμβάνοντας τεχνικά θέματα, καθώς και την εκπόνηση των απαιτούμενων μουσειογραφικών μελετών, ενίοτε και τον γραφιστικό σχεδιασμό του εποπτικού και υλικού προβολής τους. Παράλληλα, εκπόνησε εκ των ενόντων δεκαεπτά (17) αφίσες ή και προσκλήσεις περιοδικών εκθέσεων και πολιτιστικών εκδηλώσεων του Μουσείου.

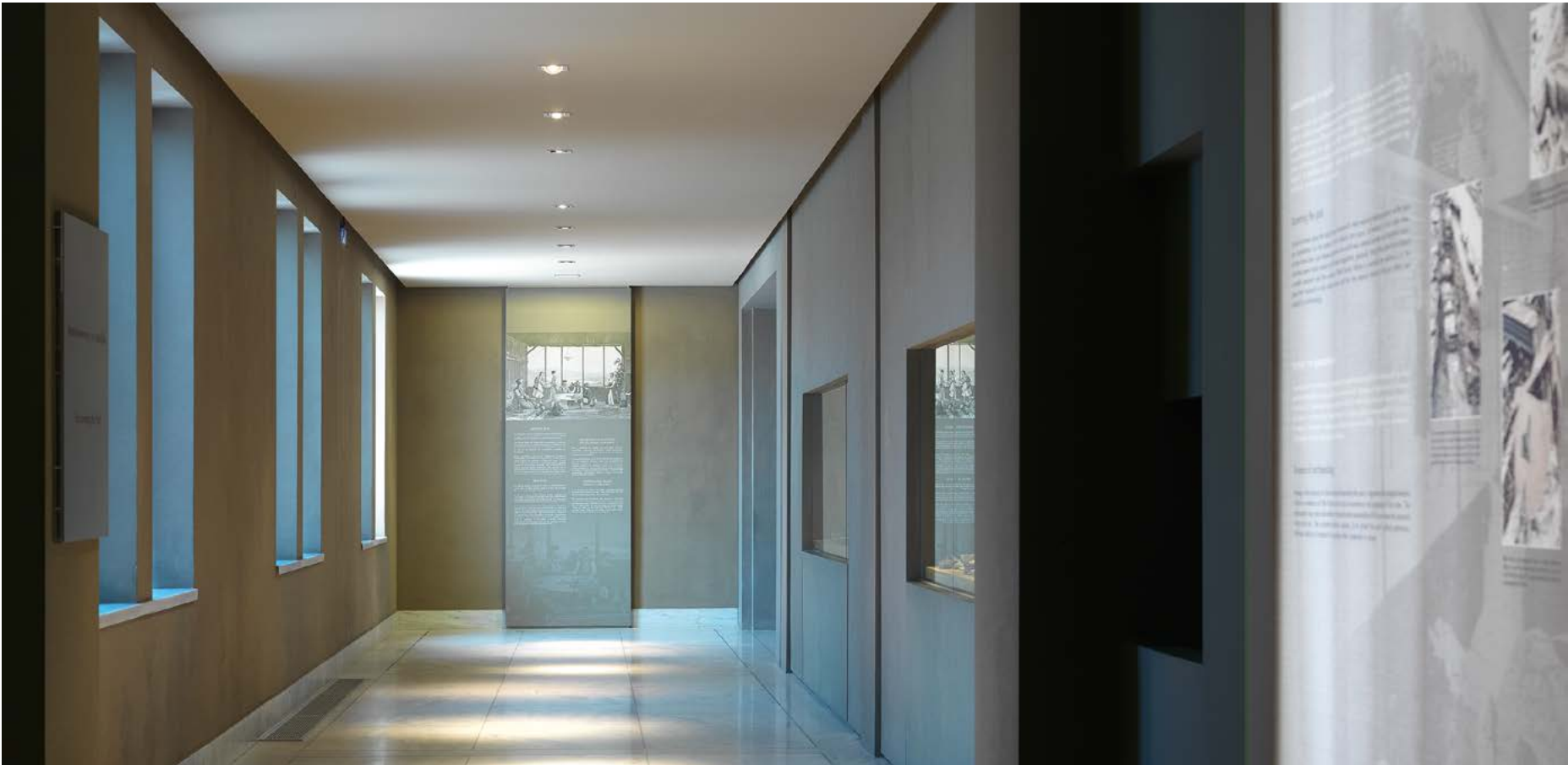
Σύμφωνα με τον ετήσιο προγραμματισμό, εκτός από τις διοικητικές εργασίες αρμοδιότητας του Τμήματος, πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης, επισκευής, περαιτέρω εκσυγχρονισμού, αναβάθμισης των συστημάτων ενεργητικής και παθητικής ασφάλειας και πυροπροστασίας, των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και συστημάτων, των ηλεκτρολογικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων, του δικτύου αποχέτευσης, των αντλιών ακαθάρτων και των φρεατίων, των συστημάτων ψύξης-θέρμανσης, των οπτικοακουστικών συστημάτων, κ.ά. και στα τρία κτίρια ευθύνης μας (Μουσείο, κτίριο Διοίκησης, Λευκός Πύργος), με τη διαδικασία των εκθέσεων αναγκαιότητας, οι οποίες συνοπογράφονται από τον υπεύθυνο-συντάξαντα υπάλληλο, τον τμηματάρχη και εγκρίνονται από τον Προϊστάμενο του μουσείου.

Αναφέρουμε χαρακτηριστικά την εγκατάσταση σύγχρονου συστήματος αναγγελιών κινδύνου σε δύο γλώσσες (ελληνικά-αγγλικά), την ανανέωση-αντικατάσταση όλων των φθαρμένων-παιλιωμένων σωμάτων ψύξης-θέρμανσης και την αντικατάσταση παλαιών και κατεστραμμένων φωτιστικών σωμάτων με άλλα νέας τεχνολογίας εξοικονόμησης ενέργειας σε χώρους γραφείων και περιοδικών εκθέσεων. Επίσης αναφέρουμε τις εργασίες αποκατάστασης και αναβάθμισης της λειτουργίας του δικτύου κεντρικού ελέγχου μέσω υπολογιστή της πολυμεσικής έκθεσης του Λευκού Πύργου με παράλληλη σήμανση και αποτύπωσή του, καθώς και την προμήθεια δεκαεπτά (19) συσκευών φορητών αυτόματων ξεναγών σε αντικατάσταση φθαρμένων και την επισκευή 32 συσκευών.

Ακόμη επικαιροποιήθηκαν τεχνικές εκθέσεις/προμελέτες και υλοποιήθηκαν κατά προτεραιότητα εργασίες αποκατάστασης της παλαιάς υγραμόνωσης σε τμήματα του κτιρίου του Μουσείου και των αιθρίων χώρων του και επιπλέον προστασίας από τα όμβρια, καθώς και εργασίες βελτίωσης και ενίσχυσης της στήριξης γλυπτών της μόνιμης έκθεσης του Μουσείου.

Στο πλαίσιο της προστασίας των κτιριακών εγκαταστάσεων του Μουσείου και του περιβάλλοντος χώρου του, το Τμήμα προέβη σε έρευνα εξειδικευμένων υλικών για την αντιμετώπιση των ακαλαίσθητων graffiti, προμηθευόμενο σειρά πιστοποιημένων υλικών, κατάλληλων για ποικίλους είδους επιφάνειες. Επίσης στο πλαίσιο προστασίας της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και επισκεπτών πραγματοποιήθηκε προμήθεια και τοποθέτηση ειδικών μεμβρανών ηλιοπροστασίας και σκιάστρων σε επιλεγμένες τζαμωτές επιφάνειες των γραφείων και κοινοχρήστων χώρων του Μουσείου και του κτιρίου Διοίκησης.

ΕΡΓΟ ΕΤΟΥΣ 2018

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ
ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

ΑΠΟΨΕΙΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΩΔΟΜΗ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ
ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Το Τμήμα, στο πλαίσιο ελέγχου της πολυμεσικής μόνιμης έκθεσης του Λευκού Πύργου, αρμοδιότητας του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, ενημέρωσε για προβλήματα στερέωσης-αποκατάστασης, εισροής υδάτων και ασφαλείας στο μνημείο τη συναρμόδια ΕΦΑ Πόλης Θεσσαλονίκης και προέβη, σε συνεργασία μαζί της, σε σχετικές εργασίες αποκατάστασης.

Ολοκληρώθηκε ο φάκελος του θέματος των τεχνικών λεπτομερειών τοποθέτησης έργου του Γ. Μόραλη στο στεγασμένο αίθριο του ΜΒΠ, κατόπιν πρόθεσης δωρεάς της Alpha Bank στο Μουσείο μας προς έκθεση και αποστάλθηκε για τη σχετική έγκριση στις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ.

Επίσης ολοκληρώθηκε ο φάκελος του θέματος για την εγκατάσταση ενσύρματου δικτύου με χορηγία της COSMOTE (υπογραφή σχετικού μνημονίου με το ΥΠΠΟΑ) για ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο στους χώρους του Μουσείου και του κτιρίου Διοίκησης και προωθήθηκε προς έγκριση στις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ. Παράλληλα πραγματοποιήθηκε αυτοψία για το ίδιο θέμα και στον Λευκό Πύργο σε συνεργασία με τη συναρμόδια ΕΦΑ Πόλης Θεσσαλονίκης.

Για την αναβάθμιση της εργασίας των υπαλλήλων πραγματοποιήθηκε προμήθεια επίπλων γραφείου, έξι ηλεκτρονικών υπολογιστών και λοιπών εξαρτημάτων, ενός εκτυπωτή σε δίκτυο, ειδικού λογισμικού για τα σχεδιαστικά προγράμματα των αρχιτεκτόνων μηχανικών, καθώς και προγραμμάτων προστασίας από κακόβουλα λογισμικά για την προστασία των υπολογιστών και του κεντρικού server, ενώ υλοποιήθηκαν παράλληλα και εργασίες αναβάθμισης και αύξησης χωρητικότητας αυτού, εργασίες ενεργοποίησης οπτικής ίνας στον Λευκό Πύργο, καθώς και επισκευής και συντήρησης φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων και λοιπών μηχανών γραφείου, καθώς και άλλες εργασίες υποστηρικτικές του διοικητικού έργου του Μουσείου, όπως εγκατάσταση συστήματος ψηφιακών υπογραφών, ρυθμίσεις στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ενημέρωση ιστοσελίδας, κ.ά..

Για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων έγιναν οι απαιτούμενες διοικητικές ενέργειες για την σύναψη σύμβασης με ΕΞΥΠΠ ώστε να παρασχεθούν εργασίες τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας.

Το Τμήμα εκπαίδευσε επτά (7) ασκούμενους φοιτητές Πανεπιστημιακών Σχολών Αρχιτεκτόνων Μηχανικών και Πολιτικών Μηχανικών, που επέλεξαν το Μουσείο μας, μέσω των θέσεων που ανοίξαμε στο ηλεκτρονικό σύστημα «ΑΤΛΑΣ» ορίζοντας το αντικείμενο εκπαίδευσής τους και αναλαμβάνοντας την επίβλεψη αυτού (θέματα κτηριακά, μουσειο-γραφικές μελέτες, υποστήριξης άλλων τμημάτων).

Αγαθονίκη Τσιλιπάκου - Γεωργία Πεπονά

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
2012-2018

πανάρχαιο σύμβολο
symbole très ancien

Ο Χριστιανικός Σταυρός

Ο σταυρός, όπως τον καταλάβαμε οι νεοελληνικοί, είναι βασισμένος στην εικόνα του σταυρού του Ιησού Χριστού. Η εικόνα αυτή, που είναι η βάση του σταυρού, είναι η εικόνα του σταυρού του Ιησού Χριστού. Η εικόνα αυτή, που είναι η βάση του σταυρού, είναι η εικόνα του σταυρού του Ιησού Χριστού. Η εικόνα αυτή, που είναι η βάση του σταυρού, είναι η εικόνα του σταυρού του Ιησού Χριστού.

La Croix Chrétienne

Le signe de la Croix est un symbole qui remonte à l'époque pré-chrétienne. Il est devenu un symbole chrétien à la suite de la mort de Jésus-Christ sur la croix. Le signe de la Croix est un symbole qui remonte à l'époque pré-chrétienne. Il est devenu un symbole chrétien à la suite de la mort de Jésus-Christ sur la croix.

Η Ιστορία του Αληθινού Σταυρού

Η ιστορία του αληθινού σταυρού είναι μια ιστορία που ξεκινάει με τον Ιησού Χριστό. Η ιστορία του αληθινού σταυρού είναι μια ιστορία που ξεκινάει με τον Ιησού Χριστό. Η ιστορία του αληθινού σταυρού είναι μια ιστορία που ξεκινάει με τον Ιησού Χριστό.

L'Histoire de la Vraie Croix

L'histoire de la vraie croix est une histoire qui commence avec Jésus-Christ. L'histoire de la vraie croix est une histoire qui commence avec Jésus-Christ. L'histoire de la vraie croix est une histoire qui commence avec Jésus-Christ.

Βυζαντινές Λειψανοθήκες

Οι βυζαντινές λειψανοθήκες είναι αντικείμενα που χρησιμοποιούνται για να φυλάξουν τα λείψανα των αγίων. Οι βυζαντινές λειψανοθήκες είναι αντικείμενα που χρησιμοποιούνται για να φυλάξουν τα λείψανα των αγίων. Οι βυζαντινές λειψανοθήκες είναι αντικείμενα που χρησιμοποιούνται για να φυλάξουν τα λείψανα των αγίων.

Reliquaires byzantins

Les reliquaires byzantins sont des objets utilisés pour conserver les reliques des saints. Les reliquaires byzantins sont des objets utilisés pour conserver les reliques des saints. Les reliquaires byzantins sont des objets utilisés pour conserver les reliques des saints.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ 2012-2018

Ι. ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (49)

2012

1. «Ο Χριστός στην Ελλάδα του σήμερα» του Ευθύμιου Βαρλάμη,
21 Μαρτίου έως 31 Μαΐου 2012, παράταση έως 20 Ιουνίου 2012, εικαστική έκθεση
(Ι. Μητρόπολη Θεσ/νίκης, Πειραματικό Εργαστήρι Βεργίνας, Art Museum, Waldviertel Austria, αιγίδα ΥΠΠΑΙΘΠΑ, υποστήριξη ΥΠΠΟΤ, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Δήμος Θεσσαλονίκης), στο πλαίσιο του εορτασμού των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης.
2. «Η Κυρίλλιτσα, Έργα καλλιτεχνών από τη Φιλιππούπολη, αφιερωμένα στα γράμματα του Κυριλικού αλφαβήτου»,
23 Μαΐου έως 30 Ιουνίου 2012, παράταση έως 8 Ιουλίου 2012, εικαστική έκθεση,
(ΜΒΠ, Γενικό Προξενείο Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του ΠΑΜΑΚ, Δημοτική Πινακοθήκη Φιλιππούπολης).
3. «Περιήγηση στην Ανατολική Μεσόγειο μέσα από έργα της συλλογής Ιωάννη Τρικόγλου»,
2 Ιουλίου έως 8 Σεπτεμβρίου 2012, αρχαιολογική έκθεση,
(ΜΒΠ, Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ), στο πλαίσιο της συμπλήρωσης πενήντα χρόνων από τη δωρεά της Βιβλιοθήκης του Ιωάννη Τρικόγλου στο Α.Π.Θ.
4. «Η Θεσσαλονίκη των Συλλεκτών. Ιστορίες της πόλης»,
21 Σεπτεμβρίου έως 8 Δεκεμβρίου 2012, αρχαιολογική έκθεση (ΜΒΠ, Α.Π.Θ.), στο πλαίσιο του εορτασμού των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης.
5. «Έργα Τέχνης από το Λούβρο στη Θεσσαλονίκη: Η Λειψανοθήκη του Αληθούς Σταυρού»,
14 Οκτωβρίου 2012 έως 27 Ιανουαρίου 2013, αρχαιολογική έκθεση (ΥΠΠΑΙΘΠΑ, ΜΒΠ, Κίνηση 5Μ, Μουσείο Λούβρου, αιγίδα: Πρεσβεία της Γαλλίας στην Ελλάδα και Γαλλικό Ινστιτούτο της Ελλάδος), στο πλαίσιο του εορτασμού των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης και στα 47α ΔΗΜΗΤΡΙΑ του Δήμου Θεσσαλονίκης.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ
ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΥΒΡΟ
ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:
Η ΛΕΙΨΑΝΟΘΗΚΗ
ΤΟΥ ΑΛΗΘΟΥΣ ΣΤΑΥΡΟΥ»
(2012-2013),
ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ 5Μ,
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ
ΤΩΝ 100 ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ
ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ 2012-2018

2012-2013

6. «Αρχιτεκτονικοί Θησαυροί από την Καρδιά της Μεσαιωνικής Σερβίας»,
7 Δεκεμβρίου 2012 έως 31 Μαρτίου 2013, φωτογραφική έκθεση
(ΜΒΠ, Ίδρυμα για την Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Κράλιεβο), στο πλαίσιο της δράσης της ΓΓΠ του ΥΠΑΙΘΠΑ: «Θεσσαλονίκη – Σταυροδρόμι Πολιτισμών 2012, Νοτιοανατολική Ευρώπη».
7. «H Armée d'Orient στα Βαλκάνια: Αρχαιολογικά τεκμήρια ενός νοσοκομείου στη Θέρμη / Sédès»,
21 Δεκεμβρίου 2012 έως 3 Μαρτίου 2013, αρχαιολογική έκθεση
(ΜΒΠ, ΙΣΤ΄ ΕΠΚΑ, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, Γαλλικό Προξενείο και Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης), στο πλαίσιο της δράσης της ΓΓΠ του ΥΠΑΙΘΠΑ: «Θεσσαλονίκη-Σταυροδρόμι Πολιτισμών 2012, Νοτιοανατολική Ευρώπη» και του εορτασμού των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης.
8. «ΟΛΚΑΣ. Από το Αιγαίο στη Μαύρη Θάλασσα.
Μεσαιωνικά λιμάνια–σταθμοί στους θαλάσσιους δρόμους της Ανατολής»,
15 Δεκεμβρίου 2012 έως 15 Ιανουαρίου 2013, παράταση έως 12 Μαΐου 2013,
φωτογραφική έκθεση (Κέντρο Μελέτης και Ανάπτυξης του Ελληνισμού της Μαύρης Θάλασσας, Ε.Κ.Β.Μ.Μ.), στο πλαίσιο του προγράμματος «ΟΛΚΑΣ. Από το Αιγαίο στη Μαύρη Θάλασσα. Μεσαιωνικά λιμάνια–σταθμοί στους θαλάσσιους δρόμους της Ανατολής» ενταγμένο στο «Joint Operation Programme «BLACK SEA 2007-2013».

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«H ARMÉE D'ORIENT
ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ:
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ
ΕΝΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ
ΣΤΗ ΘΕΡΜΗ/ SÉDÈS»
(2012–2013),
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
«ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ –
ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ 2012,
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ
ΕΥΡΩΠΗ»
ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ
ΤΩΝ 100 ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ
ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

2013

9. «Η πόλη και οι Πύργοι της»,
2 έως 28 Απριλίου 2013, έκθεση γραφιστικής
(Ομάδα Parallaxi στο πλαίσιο της δράσης «Η Θεσσαλονίκη Αλλιώς» με θέμα την έννοια του Δημόσιου Χώρου).
10. «ΧΡΟΝΟΣ + ΤΟΠΟΣ, Είκοσι δύο ποιήματα του Κ. Π. Καβάφη, Δώδεκα εικόνες του Χ. Ι. Ξένου»
& «Ποιήματα εν όλω»,
31 Μαΐου έως 31 Αυγούστου 2013, έκθεση εικαστικών έργων και εκδόσεων,
στο πλαίσιο του Έτους Κ.Π. Καβάφη, με αφορμή την επέτειο των 150 χρόνων από τη γέννηση του ποιητή.
11. «Κόσμοι εν τω γεννάσθαι»,
16 Σεπτεμβρίου έως 31 Οκτωβρίου 2013,
ανασυνομιλητική έκθεση του Α. Κιλεσσόπουλου, ζωγράφου, συγγραφέα, σκηνοθέτη και σκηνογράφου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:

«Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΜΑΝΤΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ. ΕΝΑΣ ΑΚΡΙΤΑΣ ΑΓΙΟΣ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ» (2013-2014).
ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΜΟΡΦΟΥ ΚΥΠΡΟΥ)
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ 4ΗΣ ΒΙΕΝΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΚΙΝΗΣΗΣ 5Μ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ 2012-2018

2013-2014

12. «**Η τιμή του αγίου Μάμαντος στη Μεσόγειο. Ένας ακρίτας άγιος ταξιδεύει**»,
19 Οκτωβρίου 2013 έως 19 Ιανουαρίου 2014, αρχαιολογική έκθεση (ΜΒΠ, Ιερά Μητρόπολη και Δήμος Μόρφου της Κύπρου), στο πλαίσιο της 4ης Biennale Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, Κίνηση 5M, σε συνεργασία με Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ.
13. «**Μόρφου. Η σύληση και η καταστροφή της πανάρχαιας κληρονομιάς**»,
19 Οκτωβρίου 2013 έως 19 Ιανουαρίου 2014, φωτογραφική έκθεση (παράλληλη εκδήλωση της προαναφερόμενης).
14. «**Και έτσι, διέδωσαν τον Λόγο στους νέους λαούς**»,
29 Νοεμβρίου 2013 έως 20 Δεκεμβρίου 2014, φωτογραφική έκθεση (ΜΒΠ, Δήμος Θεσσαλονίκης, Γενικό Προξενείο της Δημοκρατίας της Σερβίας, Εθνική Βιβλιοθήκη της Σερβίας), στο πλαίσιο του Έτους 2013 Κυρίλλου και Μεθοδίου του Δήμου Θεσσαλονίκης και τη συμπλήρωση 1150 χρόνων από την αποστολή των Θεσσαλονικέων αγίων στη Μοραβία.
15. «**Το Φως των Γραμμάτων**»,
28 Νοεμβρίου 2013 έως 2 Μαρτίου 2014
(Γενικό Προξενείο της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας στη Θεσσαλονίκη, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Ινστιτούτο Πολιτισμού του Υπουργείου Εξωτερικών της Βουλγαρίας, Ίδρυμα Elena και Ivan Dujčev), με αφορμή τη συμπλήρωση 1150 χρόνων από την ιεραποστολή των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου και τη δημιουργία του σλαβικού αλφαβήτου.

2014

16. «**Εκ Θεσσαλονίκης Φως**»,
31 Ιανουαρίου έως 4 Μαΐου 2014, αρχαιολογική (ΜΒΠ, 9ηΕΒΑ, 10ηΕΒΑ, Αρχαιολογικό Μουσείο Σόφιας, Συλλογή Γ. Τσολοζίδη), στο πλαίσιο του εορτασμού των 20 χρόνων από τα εγκαίνια του ΜΒΠ και του Έτους Κυρίλλου και Μεθοδίου.
17. «**Λόγος V-Αφηγήσεις της πόλης**»
Από τους Jean-Christophe Ballot, Alain Ceccaroli, Fouad Elkoury, André Mérian, Λία Ναλμπαντίδου, Σπύρο Στάβερη,
17 Μαΐου 2014 έως 15 Ιουνίου 2014, φωτογραφική (ΜΒΠ, Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης), στο πλαίσιο της PhotoBiennale.
18. «**Φαντάσου την πόλη: Θεσσαλονίκη 2014**»,
20 έως 29 Ιουνίου 2014, φωτογραφική από ομάδα νέων αρχιτεκτόνων με αρχιτεκτονικές και εικαστικές προτάσεις για το αστικό τοπίο της πόλης (Α.Π.Θ., ΜΒΠ, IMAGINE THE CITY, CitiTEN).
19. «**Το δικό μας (;) Βυζάντιο, 30+1 εικαστικές προσεγγίσεις στο ΜΒΠ**»,
23 Ιουνίου 2014 έως 30 Σεπτεμβρίου 2014
(ΜΒΠ, Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«ΦΙΛΙΠΠΟΙ 1914-2014 ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ» (2014-2015)

«ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ Θ. ΚΟΡΡΕ (Α.Π.Θ.)»,
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ 5ΗΣ ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (2015)

2014-2015

20. «Προς το εν Θεσσαλονίκη Βυζαντινόν Μουσείον. Δωρητές και χορηγοί στην ιστορία του ΜΒΠ», 30 Μαΐου 2014 έως 28 Φεβρουαρίου 2015, αρχαιολογική, στο πλαίσιο του εορτασμού των 20 χρόνων από τα εγκαίνια του ΜΒΠ.
21. «Φίλιπποι 1914-2014 Εκατό χρόνια ερευνών της Γαλλικής Σχολής Αθηνών», 23 Οκτωβρίου 2014 έως 31 Ιανουαρίου 2015, αρχαιολογική, φωτογραφική, τεκμηρίων, πολυμέσα. Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, τιμώντας τη μνήμη της Ευτυχίας Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου, πρώτης Διευθύντριας του Μουσείου και ανασκαφείας της Βασιλικής του Μουσείου Φιλίππων (γνωστής και ως Βασιλικής Γ΄) ενέταξε στην έκθεση και μία ενότητα αφιερωμένη στην ανασκαφή της Βασιλικής Γ΄.

2015

22. «Τέτα Μακρή», 11 Μαρτίου 2015 έως 6 Μαΐου 2015, εικαστική έκθεση της ομότιμης καθηγήτριας της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ.
23. «ΛΟΓΟΣ VI: Το τηλεγράφημα», 24 Απριλίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2015, τεκμηρίων (ΜΒΠ, Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, Μουσείο Τηλεπικοινωνιών του ΟΤΕ).
24. «Βούλγαροι αρχιτέκτονες του εξωτερικού», 22 Μαΐου 2015 έως 22 Ιουνίου 2015, φωτογραφική (ΜΒΠ, Γενικό Προξενείο της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας στη Θεσσαλονίκη).
25. «Ταξιδεύοντας στην Ανατολική Μεσόγειο μέσα από το Ψηφιακό Αρχείο Ελληνικού Πολιτισμού του Θ. Κορρέ (Α.Π.Θ.)», 23 Ιουνίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2015, φωτογραφική (ΜΒΠ, Α.Π.Θ., Κίνηση 5Μ), στο πλαίσιο της 5ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, με θεματική τη Μεσόγειο.
26. «μιλώ... Τεκμήρια και μαρτυρίες», 15 Οκτωβρίου 2015 έως 15 Δεκεμβρίου 2015, τεκμηρίων (ΜΒΠ, Δήμος Θεσσαλονίκης), στο πλαίσιο του έτους 2015 Μανόλη Αναγνωστάκη.

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ 2012-2018

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΧΑΡΤΙΝΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ, ΟΔΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΡΩΣΙΑΣ» (2016-2017).
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016,
ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2015-2016

27. «Μάχη με τον χρόνο: Η συντήρηση των αρχαιοτήτων στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού»,
21 Οκτωβρίου 2015 έως 30 Απριλίου 2016, αρχαιολογική, πολυμέσα, στο πλαίσιο της συμπλήρωσης
είκοσι χρόνων από τη λειτουργία του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού.

2016

28. «Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ» του Ευθύμιου Βαρλάμη,
6 Ιουνίου 2016 έως 2 Οκτωβρίου 2016, εικαστική, (υπό την αιγίδα ΥΠΟΙΑΝΤ, με την υποστήριξη του ΕΟΤ
και της ΠΕΔΚΜ, συνδιοργάνωση Ι. Μητρόπολη Θεσ/νίκης, ΥΠΕΔΑ (ΥΜΑΘ),
Πειραματικό Εργαστήρι Βεργίνιας, Art Museum, Waldviertel Austria.
29. «Άθως. Το Άγιον Όρος»: Έκθεση Φωτογραφιών και χαλκογραφιών,
4 Ιουλίου 2016 έως 4 Αυγούστου 2016, φωτογραφική, αντιγράφων
(Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας, ΜΒΠ), στο πλαίσιο του Έτους 2016, Ελλάδα στη Ρωσία
και της Ρωσίας στην Ελλάδα, και στη χιλιόχρονη παρουσία των Ρώσων μοναχών στο Άγιον Όρος (1016-2016).
30. «Μνημεία υπό την προστασία της Unesco στη Βουλγαρία»,
6 Οκτωβρίου 2016 έως 23 Οκτωβρίου 2016, φωτογραφική
(ΜΒΠ, Γενικό Προξενείο της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας στη Θεσσαλονίκη).
31. «Ελληνικές Χάρτινες Εικόνες, Οδός Επικοινωνίας Ελλάδας-Ρωσίας»,
24 Οκτωβρίου έως 11 Δεκεμβρίου 2016, με τα αυθεντικά έργα-παράταση μέχρι 8 Ιανουαρίου 2017-
με αντίγραφα των ρωσικών έργων (ΜΒΠ, Κρατικό Μουσείο Ιστορίας της Θρησκείας Αγίας Πετρούπολης),
στο πλαίσιο του Έτους 2016, Ελλάδα στη Ρωσία και της Ρωσίας στην Ελλάδα, και στη χιλιόχρονη
παρουσία των Ρώσων μοναχών στο Άγιον Όρος (1016-2016).

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΑ ΑΡΧΟΝΙΑ

Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της. Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της. Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΠΕΛΘΟΥΣ

Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της. Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της. Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΠΕΛΘΟΥΣ

Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της. Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της. Η φωτογραφία στην Ελλάδα, η οποία είναι η καρδιά της ιστορίας της, είναι η καρδιά της ιστορίας της.

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

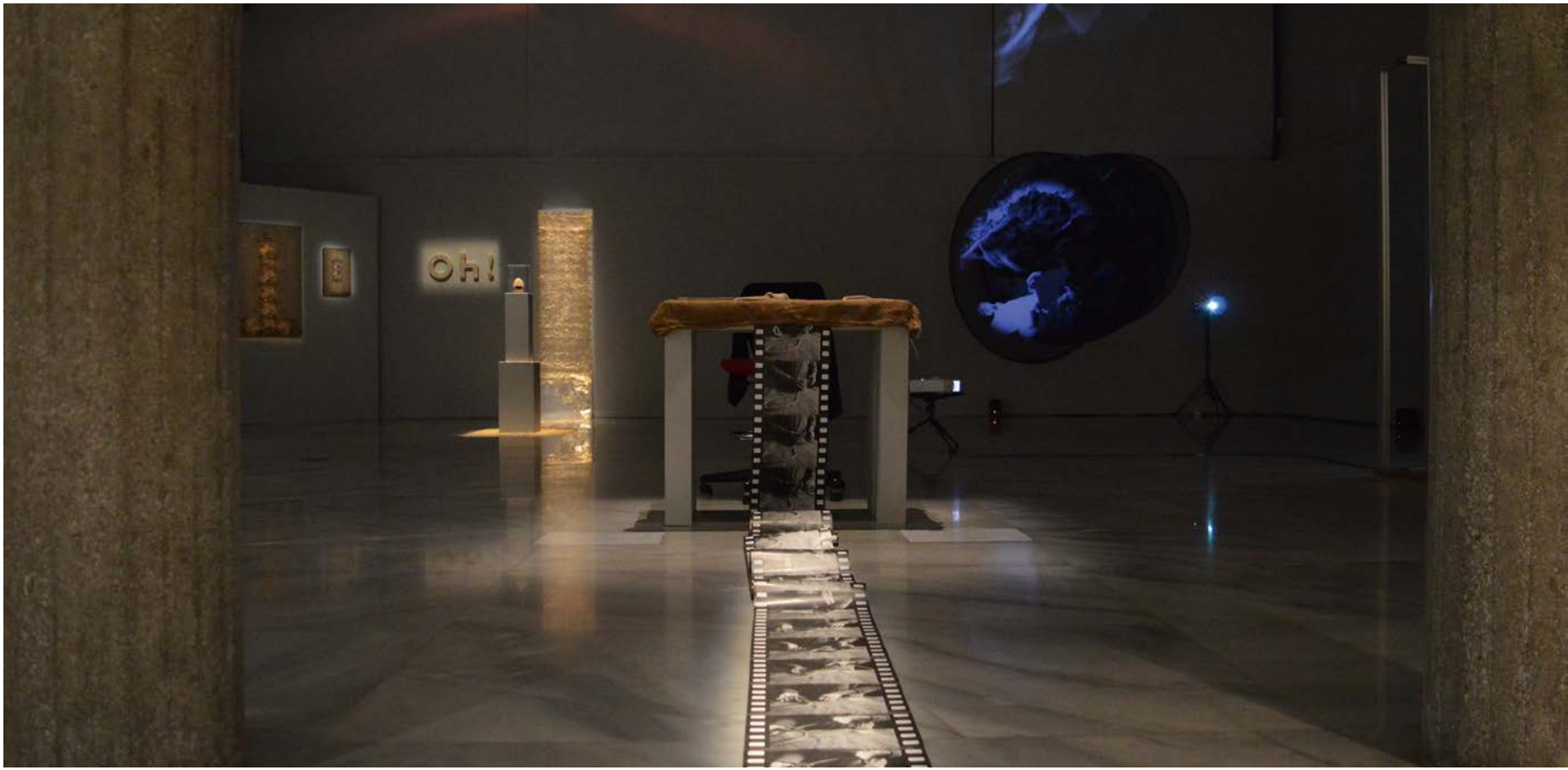
ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ 2012-2018

2016-2017

32. «Στο περιθώριο του πολέμου: Η Θεσσαλονίκη της Κατοχής (1941-1944) μέσα από τη φωτογραφική συλλογή Βύρωνα Μήτου»,
10 Φεβρουαρίου 2016 έως 31 Δεκεμβρίου 2016-παράταση έως 21 Μαΐου 2017, τεκμηρίων (ΜΒΠ, υποστήριξη: Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας Noesis, Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς).

2017

33. «HOMO UTOPICUS IN CRISIS»,
27 Ιανουαρίου έως 19 Μαρτίου 2017, ομαδική έκθεση Ελλήνων και Γάλλων εικαστικών.
34. «Περπατώντας... στη Θεσσαλονίκη|Βιέννη»,
5 Απριλίου έως 18 Μαΐου 2017, ομαδική έκθεση Ελλήνων και Αυστριακών εικαστικών.
35. «Χαράσσοντας τον πηλό»,
15 Μαΐου έως 5 Ιουνίου 2017, έκθεση εγχάρακτης κεραμικής από τη Συλλογή της Έφης Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη. Παρουσιάζονται επιλεγμένα έργα κεραμιστών του 20ου και του 21ου αι. που εμπνέονται από τον διάκοσμο της εγχάρακτης κεραμικής, βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου.
36. «Ο άγιος Σάββας Σερβίας»,
8 Ιουνίου έως 13 Σεπτεμβρίου 2017, φωτογραφική, αντιγράφων (ΜΒΠ, Μουσείο Ιστορίας της Σερβίας, Βελιγράδι).
37. «Η Αγία Σοφία των αδελφών Fossati μέσα από την Τρικόγλειο Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ.»,
15 Ιουνίου έως 15 Οκτωβρίου 2017, εικαστική, τεκμηρίων (ΜΒΠ, Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης του Α.Π.Θ., υποστήριξη Αγιορειτική Εστία, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών), στο πλαίσιο των ενενήντα χρόνων λειτουργίας (1927-2017) της Βιβλιοθήκης & Κέντρου Πληροφόρησης του Α.Π.Θ.
38. «Νέος εξηρσειονισμός, αντι-παραστάσεις του σύγχρονου κόσμου»,
8 Σεπτεμβρίου έως 22 Οκτωβρίου 2017, από την ομάδα f14-Κοινόν Φωτογράφων.
39. «Έκθεση χειρογράφων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού»,
18 Οκτωβρίου έως 18 Νοεμβρίου 2017, αρχαιολογική, με αφορμή τον εορτασμό των 20 χρόνων από την ίδρυση της Ελληνικής Παλαιογραφικής Εταιρείας (ΕΛΠΕ, Θεσσαλονίκη) το 1997.

2017-2018

40. «**ΤΕΜΠΛΟΝ. Άγιες μορφές, αόρατες πύλες πίστης, 20ός και 21ος αιώνας**»,
27 Οκτωβρίου 2017 έως 1 Απριλίου 2018, εικαστική, τεκμηρίων
(ΜΒΠ, Ίδρυμα Αικ. Λασκαρίδη, MVN Consultants).
41. «**Στη Δίνη του Μεγάλου Πολέμου. Η Θεσσαλονίκη της Στρατιάς της Ανατολής (1915-1918)**»,
14 Δεκεμβρίου 2017 έως 30 Σεπτεμβρίου 2018, αρχαιολογική, εικαστική, τεκμηρίων, πολυμέσα,
στο πλαίσιο της 6ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης.

2018

42. «**Μνημείων Μνήμες**»,
20 Απριλίου έως 17 Ιουνίου 2018, φωτογραφική, πολυμέσα.
Συνεργασία με το Μουσείο Φωτογραφίας «Χρήστος Καλεμκερής» του Δήμου Καλαμαριάς.
43. «**Ο Αλφόνσο διδάσκει Μπρονστάιν!**»,
27 Ιουνίου έως 2 Σεπτεμβρίου 2018, εικαστική. Ζωγραφικά και χαρακτηριστικά έργα του Νικόλα Σφήκα
με θέμα το σκάκι.
44. «**Πόλεις-Εικόνες**»,
19 Σεπτεμβρίου έως 14 Οκτωβρίου 2018, εικαστική. Συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας,
Σχολή Καλών Τεχνών, Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, στο πλαίσιο του εορτασμού
των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
45. «**Ο Κυθήριος φωτογράφος Παναγιώτης Φατσέας**»,
26 Σεπτεμβρίου έως 30 Οκτωβρίου 2018. Συνεργασία με το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης,
στο πλαίσιο της Photobiennale 2018.
46. «**Above and Beyond the call of duty. The Spanish Foreign Service's humanitarian response
to the Holocaust**»,
4 έως 21 Οκτωβρίου 2018, φωτογραφική. Συνεργασία με την Ισπανική Πρεσβεία.
47. Έκθεση έργων της καλλιτέχνιδος **Μαρίας Κομποτσιάρη-Σαραντοπούλου**,
17 Οκτωβρίου έως 17 Νοεμβρίου 2018, εικαστική. Συνεργασία με το Ιταλικό Ινστιτούτο Αθηνών.
48. Βραβεία **Europanostra 1978 -2018: Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά Μνημεία και Σύνολα**,
29 Νοεμβρίου έως 16 Δεκεμβρίου 2018, φωτογραφική. Συνεργασία με ΕΛΛΕΤ, Παράτημα Θεσσαλονίκης.

2018-2019

49. «**Από τη Ρεντίνα στη Βελίκα: από τα μακεδονικά στα θεσσαλικά Τέμπη**»,
21 Δεκεμβρίου 2018 έως 31 Μαΐου 2019, παράταση έως 30 Σεπτεμβρίου, αρχαιολογική.
Σε συνεργασία με τις Εφορείες Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης, Πιερίας, Λάρισας και Χαλκιδικής και Αγίου Όρους.

Thessaloniki
biennale:6
of Contemporary Art

30.09.2017-14.01.2018

ΦΑΝΤΑΣΙΑΚΕΣ ΕΣΤΙ
IMAGINE

SHARED
ΚΟΙΝΟΙ
In the Balkans
and the Mediterranean

SACRED
ΙΕΡΟΙ
Στα Βαλκάνια
και την Μεσόγειο

SITES
ΤΟΠΟΙ

ΧΩΡΟΙ

23.09-31.12.2017

VENUES

Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης • Μουσείο Μπενάκη Στραγγιές Τρίφυλλο Σμύρνης
Μουσείο Μπενάκη Σμύρνης • Στάδιο Ειρήνης και Αλληλεγγύης Αθήνα • Μουσείο Μπενάκη
Μουσείο Μπενάκη Σμύρνης • Στάδιο Ειρήνης και Αλληλεγγύης Αθήνα • Μουσείο Μπενάκη
Στάδιο Ειρήνης και Αλληλεγγύης Αθήνα • Μουσείο Μπενάκη Σμύρνης • Στάδιο Ειρήνης και Αλληλεγγύης Αθήνα

Venues & opening hours: • Macedonian Museum of Contemporary Art: Thursday 19:00-21:00
Friday & Saturday 14:00-18:00, Sunday 11:00-15:00 • Thessaloniki Museum of Photography
Tuesday / Wednesday / Thursday / Saturday 11:00-19:00, Friday 11:00-22:00 & Year
Camp, Tuesday-Friday 10:00-18:00, Saturday 11:00-15:00

II. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ/ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ (8)

2012

1. «Οι Εβραίοι στη Θεσσαλονίκη. Ανεξίτηλα σημάδια στον χώρο»,
12 Ιουνίου 2011 έως 14 Μαΐου 2012 - παράταση έως 30 Σεπτεμβρίου 2012,
Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (Πολιτιστικό Ίδρυμα Αλέξανδρος Ωνάσης).
2. «Έκθεση συντηρηθέντων ιερών κειμηλίων του Ι. Ν. Αγίου Παύλου της Φ.Α.Α.Θ.»,
24 Μαΐου έως 9 Ιουνίου 2012, αίθουσα τέχνης της ΦΑΑΘ, αρχαιολογική
(ΜΒΠ, Φιλόπτωχος Αδελφότητα Ανδρών Θεσσαλονίκης).
3. «Μια ιστορία από φως, στο φως»,
25 Ιουνίου έως 9 Σεπτεμβρίου 2012, στην «Τεχνόπολις» του Δήμου Αθηναίων (ΜΒΠ, ΛΕΜ-ΜΘ
με πλήθος συνεργαζόμενων φορέων).

2017

4. «Χαράσσαντας τον πηλό»,
15 Μαΐου έως 5 Ιουνίου 2017, έκθεση κεραμικών στο κεντρικό κατάστημα του ΟΤΕ (Κ. Ντήλ),
σε συνεργασία με τον Σύλλογο Κεραμιστών Βορείου Ελλάδος.
Δημιουργίες σύγχρονες επηρεασμένες από την εγχάρκτη βυζαντινή και μεταβυζαντινή κεραμική.
5. «Κοινοί Ιεροί Τόποι»,
Θεσσαλονίκη, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Μουσείο Φωτογραφίας και Γενί Τζαμί,
23 Σεπτεμβρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2017.

2017-2018

6. «Θρησκευτική τέχνη από τη Ρωσία στην Ελλάδα»,
14 Δεκεμβρίου 2017 έως 11 Φεβρουαρίου 2018, Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη (συνεργαζόμενος φορέας ΙΤΕ).

2018

7. «Το Βυζάντιο και οι άλλοι κατά την πρώτη χιλιετία: Μια αυτοκρατορία σταθερότητας
σε περίοδο κλυδωνισμού»,
18 Μαΐου έως 10 Οκτωβρίου 2018, Αθήνα, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο.

2018-2019

8. «Με το βλέμμα του κατακτητή: Η Αθήνα της Κατοχής στη συλλογή Βύρωνα Μήτου»,
19 Δεκεμβρίου 2018 έως 14 Οκτωβρίου 2019 - παράταση έως 30 Ιουνίου 2019,
Αθήνα, Φετιχίε Τζαμί. Σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς,
την Εφορεία Πόλης Αθηνών και τον συλλέκτη Βύρωνα Μήτο.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
ΓΑΛΛΟΣΕΡΒΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
ΤΟΥ ΙΟΥ Π.Π. ΣΤΗΝ ΘΕΡΜΗ / ΣΕΔΕΣ.
ΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ* (2016-2017).
ΒΕΛΓΡΑΔΙ,
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΕΡΒΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΥΣΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΒΠ (6)

2013

1. «Αρχιτεκτονικοί Θησαυροί από την Καρδιά της Μεσαιωνικής Σερβίας»,
2 έως 30 Απριλίου 2013, Αθήνα, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο.

2014

2. «Αρχιτεκτονικοί Θησαυροί από την Καρδιά της Μεσαιωνικής Σερβίας»,
1 έως 31 Αυγούστου 2014, Σέρρες, Ζιντζιρλή Τζαμί.

2016

3. «Ταξιδεύοντας στην Ανατολική Μεσόγειο μέσα από το Ψηφιακό Αρχείο Ελληνικού Πολιτισμού του Θ. Κορρέ (Α.Π.Θ.)»,
στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, «Ελληνικός Κόσμος» (20.1-29.2.2016),
στο Αρχαιολογικό Μουσείο Καρδίτσας (17.3-18.5.2016),
στη Νικήτη Σιθωνίας Χαλκιδικής, στον Τεχνοχώρο «Αποθήκη» (12.8-20.9.2016),
στις Σέρρες, στο Ζιντζιρλή Τζαμί (ΕΦΑ Σερρών) (16.11-31.12.2016).

2017-2018

4. «Η Αγία Σοφία των αδελφών Fossati μέσα από την Τρικόγλειο Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ.»,
22 Νοεμβρίου 2017 έως 10 Ιανουαρίου 2018, Αλεξανδρούπολη, Ιστορικό Μουσείο.

2018

5. «Ταξιδεύοντας στην Ανατολική Μεσόγειο μέσα από το Ψηφιακό Αρχείο Ελληνικού Πολιτισμού του Θ. Κορρέ (Α.Π.Θ.)»,
30 Μαρτίου έως 20 Απριλίου 2018, Αλεξανδρούπολη, Ιστορικό Μουσείο.
6. «Η Αγία Σοφία των αδελφών Fossati, μέσα από την Τρικόγλειο Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ.»,
8 Ιουνίου έως 30 Σεπτεμβρίου 2018, Νικήτη Σιθωνίας Χαλκιδικής, Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ/ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ (5)

ΧΡΥΣΟΚΕΝΤΗΤΟΣ
ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ, ΠΕΡ. 1300.
ΛΙΘΟΥΣΑ 7 (ΒΥΦ 57).
ΔΑΝΕΙΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
«HEAVEN AND EARTH:
ART OF BYZANTIUM
FROM
GREEK COLLECTIONS»

2013-2015

1. «Leaving a mark on history. Treasures from Greek Museums»,
Regional Archaeological Museum στη Φιλιπούπολη (30.5 - 30.10.2013) και National Institute
of Archaeology with Museum στη Σόφια (7.11.2013 - 9.2. 2014). Οργάνωση: Νομισματικό Μουσείο
και Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.
2. «Heaven and Earth: Art of Byzantium from Greek Collections»,
National Gallery, Ουάσιγκτον (6.10.2013-2.3.2014), Μουσείο J. Paul Getty στο Λος Άντζελες (9.4-25.8.2014)
και Art Institute στο Σικάγο (1.9.2014 - 28.2.2015). Οργάνωση: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού,
Μουσείο Μπενάκη.

2016-2017

3. «Το Βυζάντιο στο πέρασμα των αιώνων»,
Μουσείο Ερμιτάζ (Hermitage Museum) της Αγίας Πετρούπολης (24.6 - 2.10.2016).
Οργάνωση: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Μουσείο Ερμιτάζ.
4. «Ελληνικές Χάρτινες Εικόνες, Οδός Επικοινωνίας Ελλάδας-Ρωσίας»,
Κρατικό Μουσείο Ιστορίας της Θρησκείας, Αγίας Πετρούπολης (21.6 - 26.7), στο πλαίσιο του Έτους 2016,
Ελλάδας στη Ρωσία και της Ρωσίας στην Ελλάδα, και στη χιλιόχρονη παρουσία των Ρώσων μοναχών
στο Άγιον Όρος (1016-2016). Οργάνωση: ΥΠΠΟΑ-ΜΒΠ, Κρατικό Μουσείο Ιστορίας της Θρησκείας.
5. Γαλλοσερβικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο του 1ου Π.Π. στην Θέρμη / Σέδες. Τα αρχαιολογικά τεκμήρια»,
Ιστορικό Μουσείο Σερβίας στο Βελιγράδι (22.12.2016 - 20.2.2017).
Οργάνωση: ΜΒΠ, Ιστορικό Μουσείο Σερβίας.

ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ-ΗΜΕΡΙΔΕΣ

- **Τσιλιπάκου, Α.**, «Είκοσι χρόνια Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού (1994-2014). Συνέχεια και Ανανέωση», *ΑΕΜΘ*, 28η Επιστημονική Συνάντηση, 5-7 Μαρτίου 2015 (υπό δημοσίευση)
- **Τσιλιπάκου, Α.**, «Η δυναμική των περιοδικών εκθέσεων σ' ένα σύγχρονο μουσείο. Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού (2012-2017)», *Επιστημονική Συνάντηση της Διεύθυνσης Μουσείων Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του ΥΠΠΟΑ «Αρχαιολογικές περιοδικές εκθέσεις: ο ρόλος τους, καλές πρακτικές και οι αθέατη πλευρά τους»*, 18, 19 Οκτωβρίου 2017, Αθήνα, Μουσείο Ακρόπολης (υπό δημοσίευση)
- **Τσιλιπάκου, Α.**, «Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού: Ένα ευρωπαϊκό, δημόσιο μουσείο προσβάσιμο σε όλους», *Διημερίδα του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Επικοινωνίας του ΥΠΠΟΑ «Πολιτισμός για όλους. Μουσεία και Μνημεία χωρίς αποκλεισμούς»*, 29-30/11/2018, Αθήνα, Αμφιθέατρο Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών (υπό δημοσίευση)
- **Τσιλιπάκου, Α.**, «Συνέργειες Μουσείων. Η περίπτωση του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού (2012-2018)», *Διαπολιτιστικά Δίκτυα της Θεσσαλονίκης, Ημερίδα του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος με την υποστήριξη του Κέντρου Πολιτισμού Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας*, 15-2-2019, Θεσσαλονίκη (υπό δημοσίευση)
- **Τσιλιπάκου, Α.**, «Η Βυζαντινή Θεσσαλονίκη μέσα από το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού», *Α' Συμπόσιο, Θεσσαλονίκη, Λίκνο Πολιτισμού: 1150 έτη από την Κοίμηση του αγίου Κυρίλλου* (Αφιερωμένο στη μνήμη του Ομότιμου Καθηγητή του ΑΠΘ Νικόλαου Μουτσόπουλου), 6-7 Μαΐου 2019, Θεσσαλονίκη, Αίθουσα Εκδηλώσεων Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης (υπό δημοσίευση)

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- **Αντωνάρας, Α. (επιμ.) (2012)**, *Αρχιτεκτονικοί Θησαυροί από την Καρδιά της Μεσαιωνικής Σερβίας*, κατάλογος έκθεσης, Δεκέμβριος 2012-Μάρτιος 2013, Θεσσαλονίκη/Architectural Treasures from the Heartland of the Medieval Serbian Kingdom, Exhibition Catalogue, December 2012-March 2013, Thessaloniki
- **Αντωνάρας, Α. και Μότσιανος, Ι. (επιμ.) (2012)**, *Η Armée d'Orient στα Βαλκάνια: Αρχαιολογικά τεκμήρια ενός νοσοκομείου στη Θέρμη/ Sédès*, κατάλογος έκθεσης (21.12.2012 – 3.1.2013), Θεσσαλονίκη/L' Armée d' Orient dans les Balkans: Témoignages archéologiques d' un hospital à Thermi/Sédès, Catalogue de l'exposition, Thessalonique
- **Καμπάνης, Π. και Τσιλιπάκου, Α. (επιμ.) (2014)**, *Εκ Θεσσαλονίκης Φως*, κατάλογος έκθεσης (31.1.-4.5.2014), Θεσσαλονίκη/ *Ex Thessalonica Lux*, Exhibition Catalogue, Thessaloniki
- **Κατσαρίδου, Η. και Μότσιανος, Ι. (επιμ.) (2016)**, *Στο περιθώριο του πολέμου: Η Θεσσαλονίκη της Κατοχής (1941-1944) μέσα από τη φωτογραφική συλλογή Βύρωνα Μήτου*, κατάλογος έκθεσης (10.2.2016 – 21.5.2017), Θεσσαλονίκη/ *On the Margins of War: Thessaloniki under the German Occupation (1941-1944) through the Photographic Collection of Byron Metos*, Exhibition catalogue, Thessaloniki
- **Κατσαρίδου, Η. και Μότσιανος, Ι. (επιμ.) (2016)**, *Αναπαραστάσεις της Κατοχής: φωτογραφία, ιστορία, μνήμη*, Πρακτικά Ημερίδας στο πλαίσιο της έκθεσης «Στο περιθώριο του πολέμου», 8 Απριλίου 2016, Θεσσαλονίκη/*Representations of the Nazi Occupation: photography, history, memory*, Proceedings of the Conference in the frame of the Exhibition "On the Margins of War" April 8, 2016, Thessaloniki
- **Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού**, *ΑΔ 67*, 2012 [2016], Χρονικά Β2, 548-564
- **Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού**, *ΑΔ 68*, 2013 [2017], Χρονικά Β2, 643-655
- **Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού**, *ΑΔ 70*, 2015 [2019], Χρονικά Β2, 1003-1017

- Μπονόβας, Ν., Τσιλιπάκου, Α., Χατζηχριστοδούλου, Χ. (επιμ.) (2013), *Η τιμή του Αγίου Μάμαντος στη Μεσόγειο: Ένας ακρίτας άγιος ταξιδεύει*, κατάλογος έκθεσης (19.10.2013 – 19.1.2014), Θεσσαλονίκη/*The veneration of Saint Mamas in the Mediterranean: A traveler, border defender Saint*, Exhibition Catalogue, Thessaloniki
- Σινάκος, Α. και Τσιλιπάκου, Α. (2017), «"Η Αγία Σοφία των αδελφών Fossati" μέσα από την Τρικόγλειο Βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ.», *Ενημερωτικό Δελτίο Ελληνικού Τμήματος ICOM*, τ. 14, 38.
- Τεργυκονα, Ε. και Τσιλιπάκου, Α. (eds.) (2016), *"Greek Paper Icons, a Greece Russia Communication Way", Catalogue of Greek Paper Icons from the Collections of the State Museum of the History of Religion (St. Petersburg) and the Museum of Byzantine Culture (Thessaloniki)*, St. Petersburg
- Τσιλιπάκου, Α. (2013), «Εκπαίδευση και Πολιτισμός στην εποχή των Νέων Τεχνολογιών. Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης», *Συμπόσιο, Νέες Τεχνολογίες στην υπηρεσία της Αρχαιογνωστικής Έρευνας*, Ακαδημία Θεσμών και Πολιτισμών, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, 14-12-2013, Θεσσαλονίκη 2013, 1-8, διαθέσιμο στο http://www.academy.edu.gr/files/01_sygm_2013_el.pdf [ανακτήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 2019]
- Τσιλιπάκου, Α. (2014), «Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. 20 χρόνια προσφοράς», *Ενημερωτικό Δελτίο Ελληνικού Τμήματος ICOM*, τ. 11, 25-27
- Τσιλιπάκου, Α. (2014), «Twenty years from the Journey Home. Twenty years Museum of Byzantine Culture», *Macedonian Studies Journal, Journal of the Australian Institute of Macedonian Studies Melbourne, Australia-Vol. 1 Issue: 1*, 51-76
- Τσιλιπάκου, Α. και Μουρατίδου, Μ. (επιμ.) (2015), *Μάχη με το χρόνο: Η συντήρηση των αρχαιοτήτων στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού*, κατάλογος έκθεσης (21.10.2015 – 30.4.2016), Θεσσαλονίκη/*Struggle against time. Conservation of antiquities in the Museum of Byzantine Culture*, Exhibition Catalogue, Thessaloniki
- Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, στη σειρά Μνημεία και Μουσεία της Ελλάδας, ΤΑΠ 2015 (ελληνική, αγγλική, ρωσική γλώσσα)
- Λευκός Πύργος, Θεσσαλονίκη, στη σειρά Μνημεία και Μουσεία της Ελλάδας, ΤΑΠ 2015 (ελληνική, αγγλική, ρωσική γλώσσα)
- Τσιλιπάκου, Α. (2015), «Περιοδική και περιοδεύουσα έκθεση φωτογραφίας: "Ταξιδεύοντας στην Ανατολική Μεσόγειο μέσα από το Ψηφιακό Αρχείο Ελληνικού Πολιτισμού του Θεόδωρου Κορρέ (Α.Π.Θ.)"», *Θεσσαλονικέων Πόλις*, τ. 54, 82-89
- Τσιλιπάκου, Α. (2016), «Είκοσι χρόνια από το ταξίδι της επιστροφής. Είκοσι χρόνια Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού», *Πάπυροι*, 5, 146-175 διαθέσιμο στο http://www.academy.edu.gr/files/15_p16_v05.pdf [ανακτήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 2019]
- Τσιλιπάκου, Α. (2016), *Περιοδική έκθεση: Ελληνικές Χάρτινες Εικόνες, Οδός Επικοινωνίας Ελλάδας-Ρωσίας*, κατάλογος έκθεσης (24.10.-11.12.2016), Θεσσαλονίκη/*Temporary Exhibition: Greek Paper Icons, a Greece Russia Communication Way*, Exhibition Catalogue, Thessaloniki
- Τσιλιπάκου, Α. (2016), «Περιοδική έκθεση στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού: Χάρτινες εικόνες, οδός επικοινωνίας Ελλάδας-Ρωσίας», *Ενημερωτικό Δελτίο Ελληνικού Τμήματος ICOM*, τ. 13, 28
- Τσιλιπάκου, Α. (2016), «Η συντήρηση των αρχαιοτήτων στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Περιοδική έκθεση με τίτλο "Μάχη με το χρόνο" στην πτέρυγα περιοδικών εκθέσεων "Κυριάκος Κρόκος" (21/10/2015 έως 30/4/2016)», *Θεσσαλονικέων Πόλις*, τ. 55, 84-89
- Τσιλιπάκου, Α. (2017), Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τευχ. 123, τ. 123, Αθήνα, εσώφυλλα
- Τσιλιπάκου, Α. (2017), «Η δράση ενός δημόσιου ελληνικού Μουσείου την περίοδο της κρίσης. Το έργο του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού το έτος 2012», *Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και Θράκη, ΚΣΤ' Επιστημονική Συνάντηση*, Θεσσαλονίκη 20-22 Μαρτίου 2013, Θεσσαλονίκη, 365-376
- Τσιλιπάκου, Α. (2019), «The Museum of Byzantine Culture's donors and sponsors as motivators in developing and promoting Greece's cultural heritage», στο G. Kakavas (ed.), *Institution of Sponsorship from Ancient to Modern Times, Proceedings of International Scientific Conference*, Thessaloniki, February 7-8 2014, Athens 2019, 267-276
- Χονδρογιάννης, Σ. (επιμ.) (2012), *Έργα Τέχνης από το Λούβρο στη Θεσσαλονίκη: Η Λειψανοθήκη του Αληθούς Σταυρού*, κατάλογος έκθεσης (14.10.2012 – 27.1.2013), Θεσσαλονίκη/*Oeuvres d'art du Musée du Louvre à Thessalonique: Le reliquaire de la "Vraie Croix"*, Catalogue de l'exposition, Thessalonique

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΟ ΕΤΟΣ 2018

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟ ΕΤΟΣ 2018 (τοποθέτηση με βάση το Π.Δ. 4/2018, ΑΔΑ: ΞΥΗΔ4653Π4-ΠΘΧ)

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Αγαθονίκη Τσιλιπάκου,

μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό

1. ΤΜΗΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΕΙΚΟΝΩΝ, ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΩΝ, ΨΗΦΙΔΙΩΤΩΝ, ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ, ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ, ΑΝΘΙΒΟΛΩΝ, ΧΑΡΑΚΤΙΚΩΝ, ΣΧΕΔΙΩΝ, ΠΑΛΑΙΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

Αγγέλου Ευαγγελία,

μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό

1. Ελευθεριάδου Κυριακή,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό.
2. Ζιωγάνα Μερόπη,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Β΄ βαθμό.
3. Κατσαρίδου Αργυρή,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων, Ιστορικών Τέχνης, με Α΄ βαθμό.

2. ΤΜΗΜΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ, ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΙΚΗΣ, ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ, ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ, ΜΟΥΣΑΜΑΔΩΝ ΚΑΙ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

Παπαζώτου Γεωργία,

μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων ειδικότητας Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό.

1. Καμπάνης Παναγιώτης,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό.
2. Πολυχρονάκη Μαρία,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό.
3. Τζιτζιμπάση Αντιγόνη,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό.

3. ΤΜΗΜΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Αντωνάρας Αναστάσιος,

υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό.

1. Βεροπουλίδου-Χρυσοβαλάντου Ειρήνη,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Αρχαιολόγων, Αρχαιοζωολόγων, με Α΄ βαθμό.
2. Μότσιανος Ιωάννης,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Αρχαιολόγων, Μουσειολόγων, με Α΄ βαθμό.
3. Σινάκος Αναστάσιος,
μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Αρχαιολόγων, Βυζαντινών-Μεταβυζαντινών, με Α΄ βαθμό.
4. Φουρλίγκα Ευαγγελία,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Αρχαιολόγων, Μουσειολόγων, με Α΄ βαθμό.
5. Τερζόπουλος Σωκράτης,
μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Πολιτιστικής Διαχείρισης, ειδικότητας Θεατρικών Σπουδών, με Α΄ βαθμό.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ:
«ΣΤΗ ΔΙΝΗ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.
Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΑΣ
ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ
(1915-1918)»
(14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017-
30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018),
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ
6ΗΣ ΜΠΙΕΝΑΛΕ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4. ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

Δήμητρα Λαζίδου,

μόνιμη υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό.

- 1. Τσούκα Ανέτα,**
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό. (Απόσπαση στο Κ.Μ.Σ.Τ.)
- 2. Αποκατανίδης Λάζαρος,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΤΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό.
- 3. Βλάσσης Δημήτριος,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΤΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό.
- 4. Δροσάκη Δήμητρα,**
μόνιμη υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό.
- 5. Κωστοπούλου Βασιλική,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΤΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό.
- 6. Μουρατίδου Μαγδαληνή,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΤΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό.
- 7. Μπουδαλής Γεώργιος,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΤΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό.
- 8. Κίσσας Γεώργιος,**
μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΔΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Α΄ βαθμό.
- 9. Μεχτίδης Πέτρος,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του ΥΠΠΟΑ, ειδικότητας ΔΕ Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, με Β΄ βαθμό.
- 10. Θέου Ευφροσύνη,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Μαρμαροτεχνιτών, με Α΄ βαθμό.

5. ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

Πεπονά Γεωργία,

μόνιμη υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Μηχανικών, Αρχιτεκτόνων, με Α΄ βαθμό.

- 1. Ασπρούδης Γεώργιος,**
μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Εικαστικών, ειδικότητας Ζωγράφων, με Α΄ βαθμό.
- 2. Καραδημητρίου Αναστασία,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Μηχανικών, Αρχιτεκτόνων, με Α΄ βαθμό.
- 3. Παπασωτηρίου Ευθυμία,**
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Μηχανικών, Αρχιτεκτόνων, με Β΄ βαθμό.
- 4. Σαμολαδά Ευδοκία,**
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής, με Α΄ βαθμό.
- 5. Κατσουλέας Παναγιώτης,**
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΤΕ Μηχανικών, με Β΄ βαθμό.
- 6. Μαλακόζης Νικόλαος**
μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Μηχανικών, με Α΄ βαθμό.

7. **Μανινής Λάζαρος**,
μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Μηχανικών, με Α΄ βαθμό.
8. **Μαλλιά Χρυσούλα**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Σχεδιαστών, με Α΄ βαθμό.
9. **Ζίγκας Γεώργιος**,
μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Τεχνικών, με Α΄ βαθμό.
10. **Αλεξανδρής Γεώργιος**,
μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Εργατοτεχνιτών, με Α΄ βαθμό.
11. **Βλασιάδου Αθηνά**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Εργατοτεχνιτών, με Α΄ βαθμό.
12. **Γρατσανλής Βασίλειος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Εργατοτεχνιτών, με Α΄ βαθμό.
13. **Ρέμβος Βασίλειος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ειδικότητας ΔΕ Εργατοτεχνιτών, με Α΄ βαθμό.

6. ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

Ρούπου Χρυσούδα,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, με Α΄ βαθμό.

1. **Κωνσταντινίδης Ιωάννης**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, με Α΄ βαθμό.
2. **Λαμπριανού Μαρία**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, με Α΄ βαθμό.
3. **Μιχαλοπούλου Όλγα**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, με Α΄ βαθμό.
4. **Παπανικολάου Σωτήριος**,
μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, με Α΄ βαθμό.
5. **Κασίμογλου Σοφία**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού, ειδικότητας Λογιστικού, με Β΄ βαθμό.
6. **Λάκκα Βασιλική**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΤΕ Λογιστικού, με Α΄ βαθμό.
7. **Παπαδοπούλου Παρασκευή**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού, ειδικότητας Λογιστικού, με Γ΄ βαθμό.
8. **Γουδελή Χριστίνα**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Διοικητικών-Γραμματέων, με Α΄ βαθμό.
9. **Καγιά Ευαγγελία**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Διοικητικών-Γραμματέων, με Α΄ βαθμό.
10. **Μουστακέα Σοφία**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Διοικητικών-Γραμματέων, με Α΄ βαθμό.
11. **Νικολαΐδου Ελισάβετ**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Διοικητικών-Γραμματέων, με Β΄ βαθμό.
12. **Χωτίδου Κυριακή**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Διοικητικών-Γραμματέων, με Α΄ βαθμό.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΦΥΛΑΞΗΣ

ΑΡΧΙΦΥΛΑΚΑΣ

Βεργίδης Δημήτριος

μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΑΡΧΙΦΥΛΑΚΕΣ

- 1. Καραβασίλης Κωνσταντίνος**,
μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 2. Μπατζώνης Ιωάννης**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.

ΦΥΛΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

- 1. Αγγελούδης Γεώργιος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 2. Αλεξανδρόπουλος Περικλής**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 3. Βαμβατήρας Ιωάννης**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 4. Βαρσάμης Ιωάννης**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 5. Βεϊνόγλου Ελένη**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 6. Γιαγκούδης Θωμάς**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 7. Γιορδάνης Κωνσταντίνος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 8. Γκόλιας Αντώνιος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 9. Ζαγούδης Πασχάλης**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 10. Κάραλης Βασίλειος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 11. Κατσαμπούκας Θωμάς**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
- 12. Κοκκάρη Ελένη**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.

13. **Κυριακίδης Αργύριος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης,
ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
14. **Λαζαρίδης Ιωάννης**,
μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
15. **Μελικίδης Κωνσταντίνος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-
Πληροφόρησης, ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
16. **Μελισσίδης Μιχαήλ**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης,
ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
17. **Νικολόπουλος Σωτήριος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης,
ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
18. **Ουζούνη Ευθυμία**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
19. **Σιδέρης Χρήστος**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης,
ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων με Α΄ βαθμό.
20. **Σίκλη Δήμητρα**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Β΄ βαθμό.
21. **Τοπτσής Αναστάσιος**,
με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης,
ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
22. **Τσιγάρης Νικόλαος**,
μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
23. **Τσιγκά Ελένη**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
24. **Τσικαλάκη Ζηνοβία**,
μόνιμη υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Β΄ βαθμό.
25. **Χατζημουράτ Χαράλαμπος**,
με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης,
ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
26. **Χατζηφωτιάδης Ανδρέας**,
μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Ημερησίων Φυλάκων
Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
27. **Ζαμπακίκα Παρασκευή**,
υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ειδικότητας ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης,
ΔΕ Νυκτοφυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
28. **Θεοδωρικός Δημήτριος**,
μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Νυκτοφυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.
29. **Μαντζούκας Δημήτριος**,
μόνιμος υπάλληλος, του κλάδου ΔΕ Φύλαξης-Πληροφόρησης, ειδικότητας ΔΕ Νυκτοφυλάκων Αρχαιοτήτων, με Α΄ βαθμό.

ISBN 978-618-5251-06-2